ПОЛИТИКИН ЗАБ

БРОЈ 1385

14. 7. 1978. ● ИЗЛАЗИ ПЕТК ... А 6 ДИН.

Ripley

Веровали или не!

СУЛТАН СУЛЕЈМАН I

ЗВАНИ ВЕЛИЦАНСТВЕНИ КОЈИ ЈЕ ВЛАДАО ОТОМАНСКИМ ЦАРСТВОМ ОД 1520. ДО 1566. ГОДИНЕ НИКАД НИЈЕ ДВА ПУТА ОБУКАО ИСТО ОДЕЛО.

ПРЕДМЕТИ

СВИ ОВИ ПРЕДМЕТИ НАЂЕНИ СУ У ОРГАНИМА ЗА ВАРЕЊЕ ЈЕДНОГ КАЗУРА - ВЕЛИКЕ ПТИЦЕ ИЗ РОДА ТРКАЧИЦА КОЈА ЖИВИ У АУСТРАЛИЈИ И НА НОВОЈ ГВИНЕЈИ.

ЗИБЈУЛЕН ПАЈК

(1779 – 1813)

АМЕРИЧКИ ОФИЦИР И ИСТРАЖИВАЧ, КОЈИ ЈЕ ОТКРИО ПАЈКОВ ВРХ У КОЛОРАДУ, НИКАД СЕ НИЈЕ ПРИБЛИЖИО ОВОМ ПЛАНИНСКОМ ВИСУ НА ВИШЕ ОД 30 КИЛОМЕТАРА.

ПЕРИКЕ

ТРАДИЦИОНАЛНИ СИМБОЛ ПРАВДЕ У ЕНГЛЕСКОЈ, ИЗРАЂУЈЕ ЗА СВЕ БРИТАНСКЕ СУДИЈЕ И АДВОКАТЕ ЈЕДНА ЈЕДИНА РАДИОНИЦА.

НАДГЛЕДНИК ОГРАДЕ

У ВРЕМЕ НАСЕЉАВАЊА АМЕРИКЕ, РЕШАВАО ЈЕ СВЕ СПОРОВЕ ОКО МЕЂА И НИКАД НИЈЕ ИШАО БЕЗ МОТКЕ КОЈА ЈЕ БИЛА ДУГАЧКА 5 МЕТАРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Папуанци са Нове Гвинеје као симбол мушкости носе на глави неку врсту чешља израђеног од трске дугачке пола метра и украшене са пет великих пера.

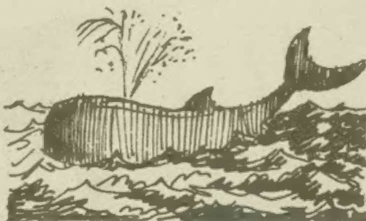
● према истраживањима једног научника, пас је способан да разликује око 500 000 различитих врста мириса.

● кајсија је прво почела да се гаји у Азији, у Манџурији и северној Кини. У Европу је пренета пре око 2300 година у време владавине Александра Великог.

● мада је кит сисар огромних димензија, храни се само сићушним организмима. Он отвара своју оргомну чељуст, увлачи планктоне, они се задржавају на горњој вилици која има неку врсту четке, а воду избацује.

● неке корњаче имају веома мекан оклоп који им не пружа никакву заштиту када се нађу у опасности. Зато се оне не увлаче у своју „кућу" већ се скривају у отворима стена. Ако је склоните сувише велико корњача се пропиње на ноге и тако се приљуби уз зидове стене да ју је веома тешко извући напоље.

● у Шпанији, у прошлом веку, бикови су, пре него што изиђу у арену, препуштани чопору паса који су имали задатак да што више разбесне животињу.

● познато је да су авиони опремљени посебним инструментом за одређивање правца летења. Неки инсекти имају једну врсту оваквог „инструмента" у облику ручице која је смештена иза крила. Померањем ове „ручице" инсекти могу да лете у жељеном правцу.

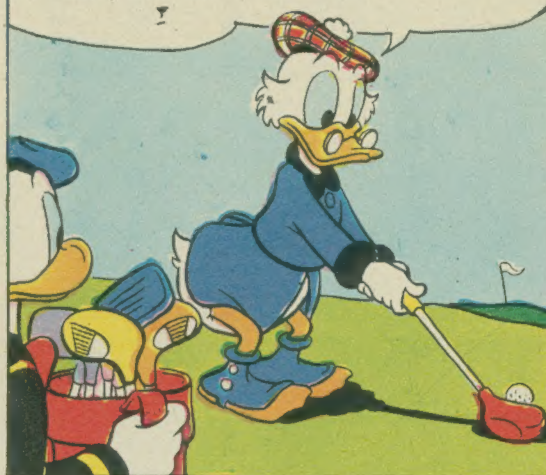
● у 16. веку Јевреји су протерани на једно венецијанско острво по имену Гето. По овом острву је касније и изолован део града у коме су живели Јевреји добио своје име.

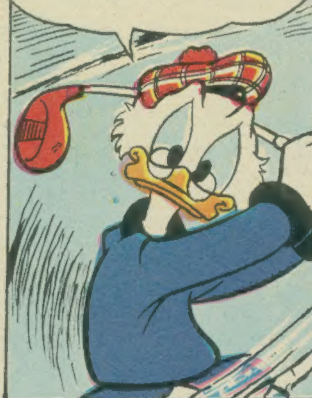

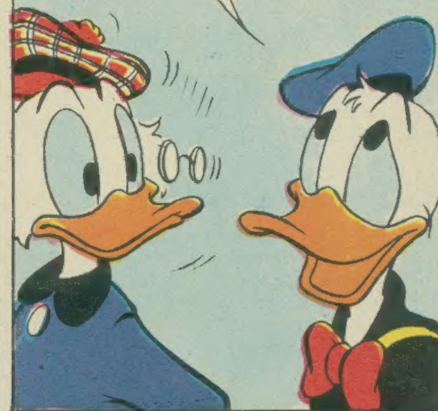
● боксерски шампион Боб Фицсимонс једини је спортиста који је на рингу остао пуне 34 године (1880 — 1914).

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Distributed by King Features Syndicate.

СИРАНО ДЕ БЕРЖЕРАК-СТВАРНОСТ ИЛИ МИТ?

ПРОБОШЋУ ТЕ И СТИХОМ!

НЕ ЗНА СЕ ДА ЛИ ЈЕ БРЖИ БИО ЊЕГОВ УМ, ЈЕЗИК ИЛИ МАЧ: НЕУСТРАШИВИ ЈУНАК, ВЕЛИКИ КАВГАЏИЈА И СЛАВНИ ПЕСНИК ЈЕДНОМ ЈЕ У СРЏБИ НАПАО И МАЈМУНА ЗБОГ ЧЕГА ЈЕ ЈАВНО ИСМЕЈАН.

Десетог дана марта 1619. године, док је у црквену књигу крштених уписивао Савиниен Сирано, свештеник париске парохије сигурно није ни слутио да ће то бити име једне од најнеобичнијих личности у француској историји и књижевности. И не само у Француској: том звучном имену Сирано и човеку који га је са славом пронео и за свог живота и касније, већ преко три века диве се, смеју и храбре се њим људи широм света.

Не зна се поуздано да ли је бурнији и громогласнији био живот или дело овог несвакидашњег јунака, луталице и песника, једног од најоригиналнијих писаца Француске у 17. веку. Јер, славни Сирано де Бержерак био је својеврстан мит за време свог краткотрајног живота, а та се легенда после његове смрти брзо раширила, не познајући границе и побеђујући време. Наравно, највише заслуга за омиљеност чувеног носоње непобедивог духа и мача има његов други „отац", француски неоромантичарски песник Едмон Ростан са својом херојском комедијом у пет чинова „Сирано де Бержерак".

Међутим, ко је заиста био главни, бесмртни јунак овог популарног Ростановог дела и да ли се Сиранов стварни живот разликовао од оног између корица велике комедије?

МОЛИЈЕРОВ ШКОЛСКИ ДРУГ

Споменута црквена књига, дакле, доказује да Савиниен Сирано није из ратоборне покрајине Гаскоње, како се дуго погрешно сматрало и још сматра, захваљујући највише и самом де Бержераку. Сигурно је, међутим, да он због свог скарадног живота, брзореког језика и још бржег мача никада не би био убележен у свете црквене књиге крштених. Јер, иако је живео у 17. веку, у доба кад се над све можно надносила не баш увек светла рука цркве и њених „душебрижних, честитих и чистих" отаца, Сирано је презрео више него десет божијих заповести, исмејавајући све (себе највише!), ругајући се свему, жарећи, палећи и убијајући свуда где год се нашао, презирући сјај, богатство и чанколизе и ценећи изнад света слободу и само слободу. А слобода је за њега значила: рећи све што се мисли, на свој сирановски начин, опсовати, наругати се и — пробости мачем, па макар овај последњи чин и не био „на крају баладе".

Проверени биографски подаци из живота Сирана де Бержерака показују да Ростан није нимало погрешио што је најславнијег носоњу на свету приказао са нераздруживим, хитрим мачем у ненадмашној десници. Међутим, те исте историјске чињенице недво смислено говоре да је Сирано такође изузетно вешто баратао и пером, оставивши иза себе оригинално и несвакидашње књижевно дело.

Кад су Абел де Сирано и Есперанса Беланже, родитељи необичног јунака и литерате, добили сина Савиниена и кад је он дорастао до школске клупе, сигурно нису очекивали да њихов крштени потомак за породицу неће бити у знаку мајчиног имена (есперанса — нада). Истина, мали Сирано је био добар ученик, надарен за све што се учило у школи, али још талентованији за туче, свађе и изгреде.

По завршетку школовања у Мовиеру, где се налазио један од поседа његовог оца, уписао се на катедру класичних наука париског колеџа Пресл-Бове. Ту му је, наводно, школски друг био славни Молијер, који ће се доцније при писању свог дела „Скапенове подвале" угледати на Сирановог „Насамареног градоначелника". Самом де Бержераку као модел за ову комедију послужио је нико други до његов професор реторике Жан Грангиер.

Иако је свом нарочитом начину ругања изругавао све око себе, млади Сирано се страсно загрејао за филозофске науке. Уредно је посећивао предавања тада познатог професора Пјера Гасендија, физичара, математичара и филозофа, дружио се са Томом Кампанелом, италијанским филозофом, и другим умним људима од пера и науке свог времена, стекавши убрзо и диплому.

ЛЕПА НАКАЗА

Међутим, својеглави деветнаестогодишњи Сирано, кога су једни сматрали визионаром, други лудаком, а трећи обичним брбљивцем, ненадано оставља и науку и Париз и 1638. године ступа својевољно у војску. Његов упадљиво велики нос, коме су се другови ругали и због чега се Сирано бесно тукао (да би доцније сам исмејавао то чудо од сопственог носа!), храброст и жеља за авантуром повели су га на несигурне и опасне стазе.

СИРАНО И ЊЕГОВ ДРУГИ ОТАЦ

Сирано де Бержерак је писао песме, створивши и једну комедију и једну трагедију. У литератури је нарочито познат по делу „Други свет" где је описао своје фантастично путовање на Месец и Сунце. На многим позорницама широм света често се изводи и његов комад „Агрипинина смрт".

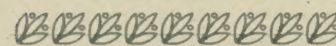
Надахнут животом овог песника и јунака, француски песник и академик Едмон Ростан (1868—1918) написао је комедију „Сирано де Бержерак", која је одмах доживела велику популарност на свим позорницама света.

МАЧЕМ

где је мач важнији од философског знања.

Тада већ води потпуно раскалашан живот, испуњен коцком, пијанчењима, кабареима, дружењем са сумњивим девојкама и младићима и радо учествује у тучама. По обичају свог доба и друштва, мења крштено име и презиме у звучније — Херкул Александар од Бержерака!

Али, срчани и у бојевима увек први солдат Де Бержерак, борећи се у гаскоњској чети Карбона де Кастелжалукса, добија у Шампањи убод у врат и одлази на лечење.

БАЛАДА О ДВОБОЈУ

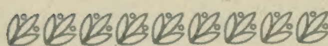
Отмено сад бацам шешир
свој
И огртач, да ме не саплета,
Трзам и мач, нека почне бој,
Руку моју ништа не омета!
К'о Селадон, елегантна
крета,
К'о Скарамуш, који шале
знаде,
Унапред ти јављам, бубо
клета:
Убошћу те на крају баладе!

Што те носи враг, ћуране
мој?
Ал' је мени то брига
девета!
Да кроз трбух истерам ти
лој?
Гле, брзином једног муњег
лета
Око тебе мач мој сад
облета,
На победу пружа мени
наде.
Нек огласе добош и
трумбета:
Убошћу те на крају баладе!

Сад ми треба један слик
на ој...
Што си блеђи од кринова
цвета?
Дршћеш? Клецаш? Сад
секунде број!
Срце твоје мачу мом је
мета!
Цак! Чувај се, мешино
напета,
Сакриј тај свој ражањ од
параде,
Зар те није срамота од
света?
Убошћу те на крају баладе!

Е. Ростан

(Превод: **М. Димовић**)

Међутим, тешка рана није га поколебала: иако му отац отказује сваку новчану помоћ, полугладни, али увек насмејани Сирано убрзо постаје најхрабрији војник Француске, добивши и назив „Сирано неустрашиви“.

Кад му је додијала војничка стега и једноличност живота у униформи, враћа се у Париз, опет у коцкарнице и барове. Тада се већ, поред мача и чаше, све чешће лаћа и хартије.

Ово ново војевање убрзо свима показује да Сирано није ни лудак ни обичан брбљивац. Истина, његов бритки мач исто као и раније, често готово и без разлога, муњевито излеће из канија, јер Сирано је обожавао сукобе, свађе и двобоје. Забележено је да се завадио са многим пријатељима, па и са Молијером. Једном је у наступу срџбе мачем напао чак и мајмуна, због чега је јавно исмејан!

Али, иако је био такав, „и поред духовне лепоте — наказа“, како пише, ипак одушевљени, Максим Горки, за Де Бержерака се отимају многе велможе, војводе и принчеви. Желели су једноставно, да у својој шареној булументи од свите и сјаја имају и једног, али јединог, Сирана де Бержерака.

А он, како је он гледао на све то?

НЕ, ХВАЛА!

„У овој херојској комедији“, пише Горки, „имамо пред собом неурачунљиво храброг Гасконца чији је језик оштар, као мач, а мач прав и сигуран као језик.“

У другом чину Ростанове комедије Де Бержерак, као одговор на уверавања свот друга Ле-Бреа да треба да ступи у службу конта Гиша, кратко и јасно, неколико пута, као рефрен понавља у свом монологу:

— Не, хвала!

Ростан, вероватно, није био далеко од истине.

Крчећи себи пут ка слави брзином ума, језика и мача, а храброшћу срца, Сирано де Бержерак, „духовит и сјајан песник, веома смео прзница, кавгаџија, заједљиво пецкало...“ ипак је успео да каже и учини оно што је желео и наумио. Све — сем сопствене смрти.

Јер, велики јунак и песник скончао је, односно настрадао, сасвим прозаично, као да је желео да и тим последњим чином, „на крају баладе“, покаже свима да је свој, да су сви кукавице и да је изнад њих.

Иако су се делом и животом које је смислила глава тридесет једногодишњег Сирана доцније инспирисали и великани пера као Волтер, Корнеј и Свифт, на њу је жестоко треснула обична цепаница 1650. године у Паризу. Док се враћао из посете војводи од Арпажона, руља побуњеника подмукло је напала за витешки обрачун увек расположеног Де Бержерака. Умро је пет година касније, опет после страдања, али сад у пожару, победивши за живота чак и — смрт.

И. Лончар

КОЛИКО ШТА ТРАЈЕ

НЕДАВНО ЈЕ У ЊУЈОРКУ ОБЈАВЉЕНА КЊИГА »ТРАЈАЊЕ« СТЈУАРТА САНДОУА ИЗ КОЈЕ СЕ МОЖЕ САЗНАТИ КОЛИКО ЈЕ МАЧКИ ПОТРЕБНО ДА ОСЕТИ КАД ЈЕ ЗАБОЛИ ЗУБ, ИЛИ, ЗА КОЛИКО ЛЕОПАРД ПРЕТРЧИ ТРИДЕСЕТ МЕТАРА.

За читање овог текста требаће вам мање од 15 минута, управо онолико времена колико ће у фабрици мермера бити утрошено на обраду хиљаду плоча. Тих петнаест минута означавају и период који крокодил може да проведе испод површине воде, али исто тако и време које ће кувар провести у пржењу шницле.

То, колико времена трошимо на обављање појединих радњи, веома је важно неким људима — куварима и ловцима крокодила, на пример. Некима то постаје чак и права опсесија. Међу њима је и Стјуарт Сандоу. Он припада оној врсти људи којој је веома стало до тога да знају да ли овца може да се држи хипнотисана више од тридесет секунди и да ли је за читање (наглас) Новог завета потребно тачно 22 часа и 30 минута или не.

Колико је времена потребно за ово или оно, Сандоу је годинама проучавао и та своја сазнања недавно објавио у књизи „Трајање — Енциклопедија — Колико шта траје“.

У чељустима лава

Међу најзанимљивија открића радозналог и временом опседнутог Американца спада и податак да је мачки потребан само стоти део секунде да би осетила — да је боли зуб! А пчела таре једно крило о друго у трајању од 0,005 секунди!

У књизи Стјуарта Сандоуа може да се нађе и податак да у једној секунди кристал кварца у дигиталном часовнику направи 32 768 осцилација. За то време индијски леопард може да претрчи 31,076 метара.

За извођење тачке у којој дресер животиња Волфант Холцмајер из америчког „Ринглинг Брадерс циркуса“ ставља своју главу у разјапљене чељусти лава потребно је седам секунди.

Време потребно одраслом човеку да изговори десет речи је 20 секунди. Само један минут довољан је вештој плетиљи да направи 100 петљи. За исто време срце ровца начини хиљаду откуцаја.

За извођење арије која траје четири минута оперски певач утроши 10 калорија. Четрдесет пет минута је најдуже време трајања једног сна. Да би се очистило 453,59 грама ораха потребно је 90 минута, тврди Сандоу.

Пуних пет часова вари се храна коју поједе човек. Два часа више — проведу радници фабрике намештаја правећи гарнитуру за спаваћу собу.

Две деценије матице

Сандоу је заиста савесно прикупљао податке за своју књигу, па је тако сазнао да је за прављење вештачке вилице потребно 10 часова. Нешто више времена, тачније 12 часова, потребно је да би се ухватио кајмак по разливеном свежем млеку.

У току 24 часа човек изгуби 50 — 80 власи из своје косе. Жица на гитари даје добар звук само 40 часова. Пет дана је време за које може да се добије екстракт алкохола из кромпира или да се попне на врх Килиманџара. За 42 дана може да се, према америчком психологу Џеку Роџерсу, стекне или изгуби нека навика.

У току једне године Земљу задеси 16 милиона олуја праћених грмљавином. Пет година је радни век булдожера.

Пчела-матица живи пуних 20 година.

За 100 година Криви торањ у Пизи се нагне према земљи 30,49 сантиметара. За девет стотина година кречњачка стена у Доверу смањиће се за 3 218 метара.

Живот на Земљи угасиће се на њен десет билионити рођендан. Тада, наиме Сунце више неће сијати.

О свему овоме обичан човек у својој свакодневици мало или чак нимало не размишља. О њима се брину само људи као што је Стјуарт Сандоу...

О. В.

Наша мила Боко, невјесто Јадрана...

Путници, научници, песници, освајачи и сви други који су било када крочили у Боку Которску заувек су у очима и сећању понели чудесну и јединствену лепоту овог разгранатог залива испод врлетних црногорских и херцеговачких планина. Састоји се од шест већих залива: Херцегновског или Топланског, Тиватског, Морињског, Рисанског, Љуте и Которског и један је од најразуђенијих делова обале Јадранског мора.

Ваздушном линијом бококоторски залив је дугачак 20 километара, али ако се плови бродом „дужи“ је за 13 километара. Највећа дубина мора у заливу износи 45 метара, а најужи теснац налази се код места Вериге и широк је само 350 метара. Легенда каже да је овај мореуз ноћу затваран ланцем — веригама — по чему је и добио име.

Бока Которска није занимљива и богата само по географским и климатолошким особинама. Ретко где се на тако маленом протору чак миленијумима преплитало толико разних култура и утицаја, освајања и ослобађања, бојева и подвига.

Од двадесетак насеља на обали Бококоторског залива свако је богата прича за себе, а сва заједно чине јединствену историју Боке.

ВЕЛИКА ИСТОРИЈА МАЛОГ ПЕРАСТА — Насупрот теснацу Вериге, недалеко од малих острва Свети Ђорђе и Госпа од Шкрпјела, налази се древни Пераст, после Котора и уз Прчањ и Доброту најпознатији поморски градић у Боки. Пераст је добио име по илирском племену Пирусти које је на том месту основало најстарије насеље. У 9. веку ту су се доселили Словени. Од 1367. године у Перасту постоји бродоградилиште, а од 16. века приватна поморска школа. Крајем овог века Пераст се најзад ослобађа дуге судске надлежности Котора и од тада почиње његов самостални развој. Убрзо овај град, данас конзерваторски обрађен и под заштитом државе, постаје један од најјачих поморских, научних и културних центара на целом Јадрану. Колико су перашки капетани и наутичари били на гласу најбоље доказује податак да је руски цар Петар Велики послао 1698. године 17 младића из Русије да у приватној поморској школи „Наутика“, чувеног капетана Марка Мартиновића, уче поморску вештину и науке. Највећи перашки поморац, адмирал Матија Змајевић из славне породице Змајевића, основао је 1712. године, на позив руског двора, ратну флоту Петра Великог. Овај врсни поморац неколико пута је на свом броду возио руског цара, добивши за своје заслуге чин адмирала и орден Александра Невског. У Перасту су рођени и радили и познати картограф Јадрана Антун Грубаш, кондотијер Вицко Бујовић, научници и народни просветитељи Андрија и Вицко Змајевић и наш велики барокни сликар Трипо Кокоља.

ДВОБОЈ У ХЕРЦЕГ-НОВОМ — Од свих перашких капетана и јунака, најбурнији живот сигурно је био градског капетана и кнеза Вицка Бујовића. Иако су се историчари трудили да потпуно осветле јунаштва, сплетке и бојеве у којима је учествовао у целој Боки омиљени Вицко Бујовић, ни до данас, 270 година после његове смрти, то им није пошло за руком. А живот овог поморца личи на узбудљиве авантуре из пустоловних и гусарских романа. Иако је био врло мален растом, нешто виши од метар и по, Вицко Бујовић је имао чудесну снагу и неустрашиво срце. Године 1685, као већ славан двадесет петогодишњак, изишао је на двобој херцегновском капетану Осман-аги и погубио га. Следили су бојеви и обрачуни и на мору и на копну, од Отранта до Требиња, и свуда је ситни и преке нарави Вицко Бујовић излазио као победник. Иако са мноштвом признања и од Млечана и од Дубровчана, најпознатији перашки капетан убијен је у завери 1709. године. Мада је родни Пераст волео више него све друге градове где је био слављен, по сопственој жељи сахрањен је у Венецији. У Перасту је до данас остала његова палата, једна од најлепших на целом Јадрану, и ту је сада поморски музеј.

ЗАШТО ЈЕ РАДЕ ВРАЋЕН НА ЦЕТИЊЕ? — Увидевши природну обдареност свог дванаестогодишњег синовца Рада, будућег владара и песника Његоша, владика Петар I шаље га у лето 1825. у Топлу, близу Херцег-Новог, да код калуђера Јосипа Триповића у манастиру Савина (на слици) учи писменост. Млади Његош се у Савини није дуго задржао: напушта је већ у јануару 1827. кад је враћен на Цетиње. Разлог брзом прекидању манастирског школовања је помало необичан: како су се топлански младићи и девојке ноћу често веселили и играли коло, Триповић је писао владики Петру I да младића поново узме к себи „да се Раде не би чемугод покварио“.

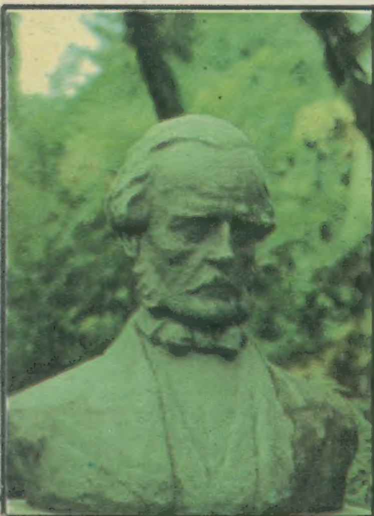
КАМЕН ПО КАМЕН - ОСТРВО!

БАЦАЈТЕ СТЕЊЕ У МОРЕ! — Иако је дугачко једва стотинак корака, острвце Госпа од Шкрпјела је најнеобичније не само у овом заливу, већ на целом Јадрану. Јер, то је острво које је начинила људска рука. Предање, наиме, каже да су 22. јула 1452. године Пераштани на том месту нашли Богородичну слику. У знак поштовања и захвалности, натоварили су у чамце и бродове камење и бацили га у море. То су на тај дан радили и раде сваке године. Временом је из мора никло острво, на коме је 1630. године изграђена и црква. Поред неколицине слика познатих уметника тог времена, на зидовима ове богомоље чува се и 2500 сребрних плочица које приказују мотиве из поморског живота Пераста.

ЂУЛАД ПРОТИВ ЉУБАВИ — Недалеко од Пераста налазе се два малена острва, Свети Ђорђе и Госпа од Шкрпјела (Госпа од хриди или стена). На острву Свети Ђорђе је зграда бенедиктанске опатије која се помиње још давне 1166. године. Међутим, ово невелико копно усред залива занимљиво је и по догађају који је народ преточио у легенду. Међу чемпресима на Светом Ђорђу, у познатом гробљу перашких патриција, налази се и камена плоча која покрива кости фра Фране. Прича се да је то био поморски капетан Анте Словић, који је почетком прошлог века пловио на француским галијама. Родом из оближњег Пераста, волео је суграђанку Катицу Калфић. Да би казнио издају Пераштана који су хтели 1814. године град предати аустријској војсци, испаљивао је са свог брода топовску ђулад на Пераст. У тој канонади погинула је и Катица. После престанка непријатељства, Словић је мртву девојку пренео на острво Св. Ђорђе и тамо покопао. Сам он се заредио и умро 1821. године.

ПРВИ ЈУГОСЛОВЕН ОКО СВЕТА — И Прчањ, који се налази на другој страни Бококоторског залива, такође је градић бурне и богате историје, нарочито поморске. Ово данас познато туристичко место, може се похвалити да је дало првог Југословена који је опловио свет, шестог после Магелана — капетана Иву Висина. Кад је саградио брод, усхићено је узвикнуо „Сплендидо!" („сјајан"). Исти тај „Сплендидо", како се једрењак типа брик и звао, ући ће у историју не само нашег већ и светског поморства. Од 11. фебруара 1852. године, кад се под аустријском заставом отиснуо из Антверпена, до 30. августа 1859, кад је стигао у Трст, Иво Висин је опловио цео свет. Упловљавао је, превозећи терет, у луке на свим континентима, да би после свега, једини у историји аустријске морнарице, добио од цара Фрање Јосипа почасну „белу заставу". На слици: родна кућа капетана Иве Висина и његово попрсје пред прчањском жупном црквом.

ЊЕГОШ И БАЈРОН ПОД ИСТИМ КРОВОМ — Нека од својих песничких дела владика црногорски Петар II Петровић Његош написао је у овој кући, где је боравио у неколико наврата. Велики владар и песник је веома волео Боку, где се често одмарао и лечио. Овде је написао и свој тестамент. У Прчању је 13. јуна 1848. године, на позив Хрватског сабора и Његоша, одржана скупштина Бокеља, кад је изгласана и резолуција, прва те врсте у нашем Приморју, да се југословенске државе уједине у једну државну заједницу. Читање те резолуције поздравило је 40 прчањских бродова паљбом из топова. Међутим, у Прчању је, мада то није сигурно утврђено, боравио и велики енглески песник романтичар лорд Џорџ Гордон Бајрон, и то у истој кући где и Његош, која је некада припадала капетану Луковићу, једном од изданака велике и чувене породице Луковића.

Текст: И. Лончар
Снимио: Љ. Патриогић

Само да обиђемо још неколико улица, па је завршено са послом — већ поспан размишљао сам док су наша полицијска кола готово бешумно клизила поред зграда утонулих у мрак повремено застајући крај капија или на угловима. У том делу Ливерпула све је било мирно, ни на какву тучу нисмо налетели, нити смо сусрели иједног пијанца... једно пријатно вече у ноћној патроли, у коју сам обично ишао са колегом, полицајцем Ангусом Броуном.

Али, није било тако! Пре времена сам јавио у станицу да немамо никаквих проблема, као да сам заборавио старо полицијско правило: „тек када је све у реду треба очекивати најгоре". Тако је и било, те априлске ноћи 1975. године.

НЕШТО ЈЕ СЕВНУЛО!

Тек што смо скренули у Улицу Квин, већ на самом углу приметили смо нека кола која су стајала паркирана уз плочник, док су само задња позициона светла на њима била упаљена.

МОЈ СИ, ДЕЧКО!

ОШТРИЦА ДУГА ПЕТНАЕСТАК САНТИМЕТАРА ЗАРИЛА СЕ У СТОМАК МЛАДОГ ПОЛИЦАЈЦА ПОЛА ГРИФИТА. И МАДА ЈЕ ПРИ СЕБИ ИМАО ТОКИ-ВОКИ, НИЈЕ ЗНАО КАКО ДА О ТОМЕ ОБАВЕСТИ СВОЈЕ КОЛЕГЕ.

Ангус је махинално одузео гас, јер смо у том аутомобилу приметили две прилике... Требало је бити на опрезу, можда су провалници, пошто се у тој улици налазе многе радње са луксузном робом.

Баш тада на оним колима су се нагло отворила врата и из њих су искочила два младића. Само секунд ми је био потребан да се разбудим и схватим шта се догодило: свакако су хтели да обију неку радњу, па смо их изненадили.

— **Лопови!** — дрекнуо сам пре него што сам отворио врата на нашим колима која су се још кретала. — **Позови станицу!**

Готово махинално појурио сам према паркираном аутомобилу. Видевши да је празан, потрчах за оном двојицом која су се већ изгубила иза ћошка. Веровао сам да ћу их зачас стићи, али сам се преварио. Били су млади и брзи. Сем тога, очигледно, одлично су познавали читав крај: бирали су најмрачније улице док су тако, не раздвајајући се, трчали испред мене.

Међутим, када смо стигли до напуштеног водоторња који је окруживала висока ограда од цигала, двојица лопова су се раздвојила: један је лако прескочио полуразрушен зид и нестао у мраку, док је други, тражајући за капијом, тако изгубио доста времена.

И управо када сам хтео да га зграбим за рамена, успео је да пронађе отвор на зиду: провукао се и утрчао у двориште. Следио сам га не размишљајући. Провукао сам се и ја и... шчепао га! Мој си, дечко!

Али, тада се лопов нагло окренуо: видео сам његово избезумљено лице и очи у којима су се цаклили страх и мржња. Тада је нешто севнуло у његовој руци. Не, нисам видео одакле је извадио нож, већ само нагли покрет његове руке уназад, пре него што ми је ту оштрицу, дугу петнаестак сантиметара, зарио у стомак.

КОЖА ЋЕ МИ БЛЕДЕТИ

Од бола сам крикнуо, а онда се пресамитио и стропоштао на земљу. Крв је шикнула, знао сам мада је нисам угледао, већ сам само нешто топло, готово врело осећао како надолази у мојим шакама које сам држао на рани.

А помоћи ниоткуда, јер место је било потпуно пусто, а Ангус Броун је остао у колима када сам из њих истрчао.

Борио сам се за дах, покушавао да устанем, ваљао се по влажној и блатњавој земљи верујући да ће тако бол уминути и да ће крв престати да шикља. А онда сам се сетио: па ја у џепу имам токи-воки! Није све изгубљено, сада ће моји другови брзо стићи.

— **Рут! Овде Пол Грифит...** — једва сам успео да прошапућем. — **Потребна ми је помоћ...** — даље нисам имао снаге да наставим.

— **Не брини!** — зачуо сам њен глас. — **Ангус нас је већ обавестио. Неколико полицијских кола је послато у Улицу Квин. Да ли си рањен?**

— **Јесам! Још мало па ћу потпуно искрварити. Већ ми се мути у глави. Упомоћ!...** све сам то хтео да им кажем, али нисам успео. Само сам неке неразумљиве речи прокркљао у радио-предајник и онда заћутао. Очекивао сам смрт: да ли ће ми прво стати срце или ћу полако умирати, док ће ми кожа све више бледети, а ум се мрачити...

Ипак је све то немогуће, моји другови ће ме ускоро пронаћи — бодрио сам себе. Али, како, када само ја знам где се налазим? Како да им објасним да лежим пресамићен поред полуразрушеног зида, у шибљу и у сенци високог дрвећа које сав тај мрак око мене прави још гушћим.

ЧЕЛИЧНЕ ЖИЦЕ У СТОМАКУ

Имао сам само двадесет година и ово је био један од мојих првих задатака. Зар је баш морао да буде кобан, размишљао сам док сам се све чешће борио за дах, а бол у стомаку постајао све неиздржљивији, као да је неко челичним жицама копао по мојој утроби.

— **Пол, јави се! Кажи где се налазиш!** — молила је Рут металним гласом.

— **Поред... поред водоторња** — једва сам успео да превалим преко сасушених усана.

— **Покушај да се огласиш пиштаљком** — убеђивала ме је Рут.

Морао сам да је послушам. Крвавим рукама пипао сам по џеповима, потпуно заборавивши да је та спасоносна справица окачена око мог врата. Принео сам је устима, али уместо отегнутог и продорног писка, огласио се неки потмули звук: тада ми је крв грунула на уста.

Ипак, и то је било довољно. Угледао сам лелујаве светиљке горе на зиду, зачуо гласове и бат ногу... Они су стизали.

Пол Грифит је провео у болници 25 дана и издржао бројне компликоване операције. А када је прездравио, опет се вратио старом послу, мада не више као позорник, већ као службеник у полицијској испостави.

Дан касније после напада на њега, ухваћена су и она двојица лопова: још и данас издржавају казну.

Б. Ј.

МОЗАК ЉУДИ СЕ ПОВЕЋАВА

Британски неурофизиолози проф. Џ. Корселис и др А. Милер дошли су, па основу обимних статистичких података, до значајног закључка: у периоду од 1860. до 1940. године просечна тежина мозга мушкараца повећала се од 1.372 на 1.424 грама, а жена од 1.242 на 1.265. Интересантно је да се у периоду од 1860. до 1900. године тежина мозга жена није повећавала, а да је у следећем раздобљу темпо повећавања код жена и мушкараца био готово исти и достизао по 0,6 грама годишње.

Мада у овом статистичком истраживању нису узете у обзир наследне и друге разлике, истраживачи су уверени да добијени резултати сведоче о релативно брзој еволуцији мозга савременог човека. Додуше, њихови подаци не говоре обавезно о томе да постајемо умнији. Познато је, наиме, да човечји интелект не зависи толико од масе мождане материје, колико од његове структуре и особености његовог функционисања.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

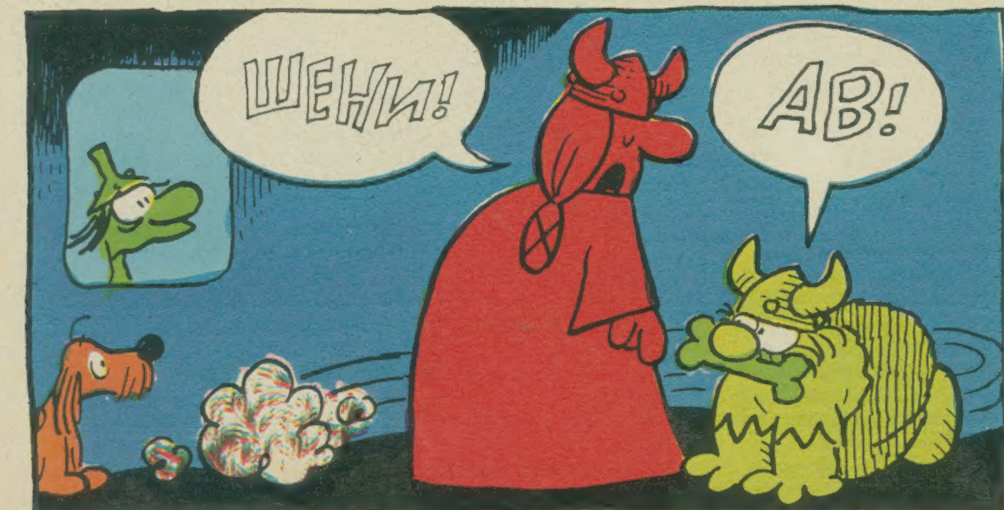

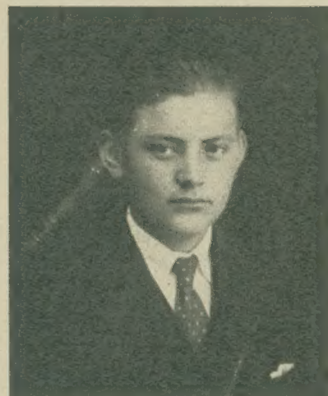

ЗАГРЕБАЧКА ИЛЕГАЛА

За тридесет седмогодишњег Људевита Тиљка, рођеног у Грачацу, хапшење и мучење комуниста представљало је уживање, посао у коме се он изванредно сналазио. Ту „стручност" стекао је пре рата код злогласног шефа београдске Главњаче Ђорђа Космајца и временом је толико усавршио да су га Немци сматрали врсним ловцем на комунистичке главе. Зато је и било разумљиво што га је Гестапо, иначе незадовољан радом загребачке Усташке надзорне службе, пребацио у главни град Хрватске у лето 1941. године.

Тиљак је био лукав. У Загребу је наступио скромно и држао се неупадљиво јер се тако лакше налазио патриотима за петама. Кроз град се кретао опрезно,

ПРОРАЧУНАТИ РИЗИК

Један од учесника догађаја: Антон Милновић снимљен непосредно пред рат.

стално мењајући руту. Тешко је било сусрести га у пустој улици. Међутим, иако се понашао притворено, вести о његовим зложелима брзо су доспеле до Централног комитета Комунистичке партије Хрватске. Било им је јасно да је Тиљак опасан. Пала је одлука: крволок мора бити ликвидиран! Акција је поверена члану Мјесног комитета Воји Ковачевићу с кратким упозорењем:

— Војо, пази, препреден је!

Стално за петама

Ковачевић није сумњао у успех задатка, загребачка илегала била је веома јака, способних другова било је много, али никако није могао да разреши основни и једини проблем: како без оружја ликвидирати агента! Употреба ватреног оружја била је искључена због тога што се Тиљак појављивао углавном у прометним улицама које су врвеле од немачких војника, усташа и њихових полицајаца, па су изгледи да атентатор умакне били сведени на — нулу! Остало је само да се Тиљак намами у нечији стан, или ухвати на препад у сопственом, што је било најприхватљивије решење. Ковачевић је задужио илегалца Мартина Мојмира да га прати.

Мојмир се претворио у агентову сенку. Да не би привукао нечију пажњу, глумио је пролазника. Прва његова сазнања била су: Тиљак често посећује брата у близини Рибњака, прави кућне посете, обилази гостионице. Све је уредно обележио и о свему извештавао Ковачевића. Невољу је представљало то што није успео да сазна где агент станује, што је и било најважније, јер се морао повући са улице у осам увече пре наступања полицијског часа.

Праћење се отегло. За кратко је прекинуто због хапшења Воје Ковачевића, али је настављено кад је акцију преузео Павле Пап Шиља, члан ЦК КПХ.

— Да смакнем ја њега са неколико хитаца и ствар

ОДЛУКА ПАРТИЈЕ ЈЕ ГЛАСИЛА: ЗЛОГЛАСНОМ УСТАШКОМ АГЕНТУ ЉУДЕВИТУ ТИЉКУ МОРА СЕ СТАТИ НА ПУТ. АКЦИЈА ЈЕ ПОВЕРЕНА НЕКОЛИЦИНИ ДРУГОВА.

у реду?! — предложио је Мојмир Папу.

— Ни говора! Треба нам жив, занима нас шта полиција зна о нама!

Па то је »мамица«!

Илегалац је наставио да држи агента на оку. Већ му је било досадило да свакодневно тапка за њим истим путем. Изненада, једног предвечерја, Тиљак је променио руту и зашао у тиху Лагињину улицу, у ствари уличицу. Зазвонио је на улазна врата једне зграде. На прозору високог партера појавила се жена и добацила му кључ. Тиљак га је прихватио и ушао у њен стан.

Сутрадан је Мојмир поднео Папу исцрпан извештај, питајући га, више узгред, да ли познаје неког у тој згради. Пап је неколико тренутака замишљено ћутао, а онда замолио илегалца да понови причу. Кад је Мојмир завршио, узбуђено је узвикнуо:

— Па то је „мамица"! Код ње се храни неколико наших другова и она зна да су комунисти! Живи од кувања и давања коста сиромашном свету!

Ствар се компликовала. Пап никако није могао да одгонетне да ли се „мамичин" однос са Тиљком задржава само на љубави, или је агент докучио да се код ње хране илегалци па сада настоји да се преко везе с њом убаци у редове комуниста, с обзиром да га многи од њих нису познавали по лику. Одлучио је да разговара с њом. На „мамичина" врата могао је слободно да закуца јер је и он повремено био њен абонент. Не знајући да ли је одиста заљубљена у Тиљка, односно да ли ће пристати или одбити да сарађује с илегалцима, Пап је наумио да наступи „дипломатским" путем.

Знак: рука на леђима

Следећег дана Пап и Мојмир су кренули у Лагињину улицу. „Мамица" је била сама. Одмах се повео разговор о Људевиту Тиљку. Папова идеја да се агент ликвидира у њеном стану није смела да јој се изложи јер се простодушна жена могла уплашити суровог обрачуна, изрећи се пред Тиљком и на тај начин упропастити акцију. Зато јој је Пап објаснио да жели да разговара с њим као политички интересантном особом.

Жена је обећала да ће сарађивати. Прихватила је предлог да се састане са Тиљком у суседној Вонићиној улици и позове га кући. Договорено је да, ако Тиљак пристане да пође, стави десну руку иза леђа као знак илегалцима у близини.

Све се одвијало по плану. Два илегалца, Антон Милковић и Руди Крофлин будно су мотрили из прикрајка на „мамицу" и агента. Када им је дала уговорени знак, пожурили су да пре љубавног пара стигну у женин стан користећи се дупликатом кључа. Пред зградом им се придружио и Стипе Угарковић који их је ту чекао.

Била је недеља, почетак јула 1941. године. Над Загребом се спуштало вече.

Чим су ушли у „мамичин" стан, Угарковић, Милковић и Крофлин су се распоредили: Угарковић и Милковић су се притајили с једне и друге стране врата, а Крофлин заузео бусију у суседној просторији. Претходно су закључали врата, извадили кључ из браве и извадили сијалице из лежишта.

Шкрипа спољних врата говорила им је да Тиљак и „мамица" стижу. Агент је окренуо кључ и отворио врата, а затим се машио руком за прекидач струје на зиду поред рагастова. Чуло се „клик", али светлост није испунила просторију.

— **Богати, ти немаш стру је!** — изненадио се крволок.

Заустио је још нешто да каже, али није стигао. Две снажне Милковићеве руке обујмиле су га око паса и стегле као клешта. Истог часа Угарковић му се бацио у ноге. Илегалци су га оборили на под. У тами се чуло једино дахтање тројице људи. Тиљак није могао да дође до речи од запрепашћења. Тек после непуног минута сабрао се и повикао:

— **Шта се то дешава, ја сам из полиције!**

— **Тебе и тражимо!** — одговорио му је Милковић.

Питања и одговори

Однекуд из мрака јавила се „мамица". Хистеричним гласом почела је да запомаже:

— **Људи, шта то радите, нисмо се тако договорили!**

Угарковић јој је подвикнуо, а Мојмир, који је по плану управо ушао у стан, одвео ју је у побочну собу. После двадесетак минута појавио се и Павле Пап. Тиљак је био везан и с марамицом у устима мирно лежао на кревету у девојачкој собици. Пап се наднео над њега. Сетио се колико га је Тиљак својевремено мучио у затвору.

— **Ми се, рекао бих, познајемо!** — упитао га је при светлости батеријске лампе.

Агент је потврдио климањем главе. По челу су му избиле крупне грашке зноја.

Саслушање Тиљка трајало је до пет изјутра. Саслушавао га је Пап у присуству Милковића и Угарковића. Мојмир је пазио на мамицу". Како се лукавом агенту није смело веровати, нису му извадили марамицу из уста, већ је одговоре на питања писао у свесци коју је Пап држао испред њега. Молио је за милост, нудио сарадњу, одао неколико провокатора у редовима комуниста и опет преклињао да буде поштеђен.

За Тиљка, међутим, није било милости. Ликвидиран је. Његов леш пребачен је трициклом у кошари за пециво до једног савског рукавца и ту остављен. Трицикл је возио Руди Крофлин и то у време кад је народ одлазио на посао и улице биле препуне света. Пут га је водио кроз центар Загреба, али се није уплашио.

Павле Пап је исте године погинуо као организатор устанка. Руди Крофлин је 1942. ухапшен за време једне акције у Загребу, мучен и стрељан. Мартин Мојмир живи у Загребу као пензионер. Носилац је „Споменице 1941". У истом граду живе и Стипе Угарковић и Антон Милковић. Обојица су чланови Савета Републике и, такође, носиоци „Споменице 1941".

М. Тодоровић

★ МЕТА КАО СТЕНА ★

НИШАНЕЋИ ПРАВО У СРЦЕ, ИСПАЛИО САМ ДВА, ПА ЈОШ ДВА МЕТКА, А ЗАТИМ ИЗ ПУШКЕ НАЈВЕЋЕГ КАЛИБРА ЈОШ ЧЕТИРИ, ПРАВО У ЧЕЛО, АЛИ СВЕ ЈЕ БИЛО УЗАЛУД . . .

Пре неколико година у Националном парку у Танзанији, под гомилом изломљеног грања огромног баобаба, поред широког дебла које као да је прегрижено неким дивовским зубима, лежао је мртав слон. Шта се то догодило великом баобабу, оријашу афричких пространстава, шта је ту тражио несрећни дебелокожац који, чинило се, сваког тренутка може да устане, збаци терет са себе и крене даље, јер, високо уздигнуте главе, изгледао је као да је уснуо?

Легенда о баобабу стара је хиљадама година. Бог који је стварао Африку, прича она, засадио је дрво које се никако није покоравало његовој жељи да расте на месту које је одредио и онако како је он желео. Разгневљен, ишчупао је младицу и поново је засадио, али наопако. И тако је дрво расло као да му је корен окренут горе. Широког дебла, чворноватих грана које заиста под сећају на снажно корење, стар понекад до две хиљаде година, баобаб пружа уточиште јатима птица, храни и поји многе животиње афричке саване. Његово циновско стабло прави је резервоар воде за којом чезну хиљаде жедних грла у сушном периоду. Тумарајући за водом, на ово дрво устремљује се и слон. Учинио је то и овај несрећник који је пронађен почетком новембра 1970. године.

СУСРЕТ НА ЈЕЗЕРУ БАУДА

Професор Бернард Грцимек, заједно са својим сарадницима, нашао је на овај необичан призор дан-два после обрачуна животиње и баобаба. Знао је шта се догодило. Похлепно гулећи кору да што пре допре до сочне сржи, слон је, вероватно не сам, жестоко рашчијавао мекано и крхко стабло. Ко зна колико је трајала тозба жедних цинова коју је један од њих платио главом — преполовљено, дрво, на крају је пало и усмртило га. Професор је направио низ снимака које је касније данима разгледао, питајући се непрестано како то да мртва животиња држи главу усправно. И сетио се занимљиве приче доктора Џона Овена, објављене 1952. године у једном часопису, који се, неколико година раније, обрео на језеру Бауда, тридесетак километара северно од Лафона. Тумарајући са неколико ловаца око језера, угледао је одједном, отприлике четрдесет метара даље, усамљеног слона. Животиња је мирно гегала пространом чистином, док се на крају није осима окренула к њима.

— **Нишанећи право у срце, један за другим испалио сам два метка. Знао сам да нисам промашио** — пише доктор Овен. — **Слон је, међутим, трчао десетак метара и тек тада се сручио на колена. На моје велико чуђење, одмах се придигао, кренуо даље неколико метара и стао. Брже боље испалио сам два нова хица у срце, али он ни да се помери. Мора да је муниција коју сам употребио била исувише слаба и ја на брзину узех пушку највећег калибра коју смо имали. Добро сам чуо како су сва четири испаљена метка погодила слона у чело. Само, све је то било узалуд!**

Никад ми се то није догодило. Просто да човек помисли како све то сања.

Мора да ипак нисам добро нанишанио, једино је то могуће. Неко ми додаде полицијску пушку и брижно испалих пет пута у сам циљ. Узалуд, наравно, као да сам пуцао у стену. Одстојање од петнаестак метара било је ипак исувише велико да бисмо видели да ли животиња дише. Сачекали смо пет-шест минута и приметили да овој чудној животињи реп и сурла висе потпуно беживотно. Сасвим неочекивано, слон се преврну и паде на земљу. Коначно сам одахнуо. Схватио сам шта се то заправо догодило.

ПОГОЂЕН ПРВИМ ХИЦИМА

Када смо се касније приближили савладаном дебелокошцу, утврдили смо да су га сви хици испаљени у тело погодили у срце или велике артерије а најмање два, испаљена у главу, сигурно су се задржала у мозгу.

Међутим, моја дружина била је исувише малобројна да бисмо могли отворити животињу, тако да, на жалост, нисам тачно утврдио колико је хитаца остало у његовом телу. Једини закључак који се касније наметнуо био је: слон је усмрћен једним од првих погодака и у тренутку смрти његови мишићи су се укочили невероватном брзином.

Неколико година касније један прекаљени ловац из Кеније испричао ми је догађај који му се десио једном приликом у лову. Очигледно мртав слон, у кога је испалио више погодака, остао је на ногама тако дуго да је човек послао свога пратиоца натраг до логора да донесе камеру како би овековечио овај несвакидашњи доживљај. Али, пре него што се пратилац вратио са камером, слон је пао на земљу. Када је касније отворено тело мртве животиње, имали су шта да виде — њено срце било је изрешетано бројним погоцима.

Стручњаци тврде да ова, мора се признати необична појава, није потпуно усамљена. Готово исто то догађа се код, на пример, устрељене дивокозе. Врло често животиња која је погођена са неколико смртних хитаца остаће на ногама запањујуће дуго, као да јој се ништа ни је догодило. Услед нервног шока наступа мућевито мртвачка укоченост и животиња ће се сручити на земљу кад већ буде изгледало да је циљ промашен и да је испаљени хитац није ни окрзнуо.

МИНИ-КВИЗ

1. Где живи електрични сом?
2. Ко је био Изеј?
3. Ко су кесоноше?
4. Шта је апсинт?
5. Ведро је . . .

ОДГОВОРИ:

1. У Нилу и рекама средње Африке. Дуг је метар, сив, са црним пегама. Електрични органи налазе се са стране његовог тела и помоћу њих убија животиње. 2. Хеленски беседник, из 4. века пре нове ере, Демостенов учитељ. 3. Морске рибе чији мужјаци носе на трбуху кесе са јајима. У Јадранском мору овој врсти припадају морски коњиц и морско шило. 4. Врста јаког зеленкастог ликера, горког укуса, који се прави од пелена, вермута и аниса. Шкодљив је јер лоше утиче на нерве. 5. Древни суд, али и стара мера за течност (56,589 литара).

ЗИД ЗА СВА ВРЕМЕНА

Једино дело људских руку које може да се види са Месеца је Велики кинески зид! — То су 1969. године изјавили астронаути који су се први спустили на овај Земљин сателит. Заиста, била је то сензационална вест: ту, са удаљености од око 380000 километара, кроз скраму од облака која окружује нашу планету, астронаути су угледали белу линију: попут неке пукотине јасно је кривудала југозападним делом азијског континента и означавала најдужу грађевину на свету!

А како је, заправо, она настала?

НАЈДУЖА ПРЕПРЕКА

У 3. веку пре нове ере, један од кинеских царева, звани Чанг, решио је да загосподари целом земљом, па је почео крваво да се обрачунава са својим противницима. Тако је око 250. године пре н. е.

Окрутни владар Ши Хуанг Ти, који је царовао од 246. до 209. године пре н. е, први се досетио да заштити земљу од татарских напада изградњом високог зида дуж границе

Е СА МЕСЕЦА

успео да победи све остале кинеске цареве, учврсти своју власт и прогласи се за јединог и неприкосновеног владара. Одмах је променио и име — сада се звао Ши Хуанг Ти — а у складу са својом моћи прогласио се првим кинеским царем.

Ши Хуанг Ти био је опак владар који није трпео приговор, са противницима се крваво обрачунавао, није имао самилости ни према сиромасима, а ниподаштавао је и умне људе тог времена. Тако је наредио да се спале све књиге које су до тада биле написане, јер је тврдио да све што је постојало пре њега нема никакву вредност.

Ипак, цару Ши Хуанг Тију није било лако да очува своју власт: већ тада су многа монголска племена, која су долазила са севера, упадала у његову државу и иза себе остављала изгажена пиринчана поља, паљевине, стотине и хиљаде убијених и рањених...

Не знајући како друкчије Монголима да стане на пут и спречи их да пустоше његову земљу, цар Ши Хуанг Ти је одлучио да као препреку подигне — огромни зид.

Та његова замисао почела је да се остварује око 247. године пре нове ере: говорило се да је сваки трећи човек у Кини учествовао у зидању те грађевине јер је цар наредио да се радови заврше у што краћем року. А свако ко би одбио да учествује у грађењу, одмах је убијан и његово тело уграђивано је у Велики зид. Тако се прича да су се Кинези радовали када би им се родила кћерка, јер је то значило да ће бити поштеђена тешког кулука, док је сваки дечак, самим својим рођењем, већ унапред био осуђен да умре од глади, исцрпљености и батина које ће добијати док буде градио неки део овог јединственог зида.

Иако је био у Кини, Марко Поло није видео Велики зид направљен још у 3. веку пре нове ере! »Пропуст« је направио, јер у његово време та грађевина — није ни постојала.

Док су хиљаде робова мукотрпно радиле на изградњи зида, цареви коњаници надзирали су строгим оком градилиште како се не би догодило да неко побегне

ПРЕСЕКАО ЗЕМЉИ ЖИЛЕ ЖИВОТА

Ипак, први цар није доживео да види завршетак Великог зида: после 12 година владавине, у једној побуни је убијен заједно са сином. Али, надзорник радова на Великом зиду није хтео да одустане од великог потхвата; наредио је да се грађење настави! Тако је и било.

Међутим, Зид није грађен у правој линији, мада би то било много лакше и економичније, већ је кривудао и имао бројне нагле заокрете и углове. Тако се и данас у Кини препричава ова легенда:

„У давна времена у Кини је живео огроман змај који би се, чим се смрачи, спуштао на земљу. Обично је волео да заноћи далеко од било каквог насеља, у пустарама, на пропланцима или — крај Великог зида који се управо градио. Али, преко ноћи топлота његовог тела и дах из његових уста размекшали би земљу од које је Зид био прављен, па када би изјутра змај одлетео, грађевина је добијала обрисе његовог тела..."

Било како било, Зид је све више растао, тако да је ускоро повезивао Линтао, на северу земље, са Лиаутунгом, на југу, пресецајући тако више од 10000 лија (то је кинеска мера за дужину: 11 000 лија износи око 6.444 километра). Према старом кинеском веровању, земља је представљала живо биће, па је управо зато, главни градитељ Минг Тијен оптужен за страшан злочин: зидине су свакако пресекле неку од земљиних жила живота. Сада ће у Кини завладати глад и немаштина! — очајавао је нови владар.

Оптужба је била тешка и Минг Тијен је бачен у тамницу, али је одбио да се тамо сам задави, како му је било наређено.

Историја не каже шта се касније са њим догодило, али постоје поуздани докази, заправо записи, да је Зид већ тада био направљен.

ГРАЂЕВИНА ЈЕ НЕСТАЛА

Данас се верује да је стари кинески зид, који је саграђен у 3. веку пре нове ере, у ствари срушен током наредних столећа и да је од њега остала само — прашина! Али, како, кад он и данас постоји?

Наиме, и после изградње Зида, многи номади, као и варварска племена упркос тој препреци упадали су у Кину. Било је просто немогуће одржавати толику грађевину и у сваком тренутку на њој имати у приправном стању хиљаде, па чак и милионе војника. Тако неометани, варвари су на многим местима порушили зид, а остатке су полако нагризали киша, снег и ветар.

Ова претпоставка изгледа вероватна управо због записа које је оставио Марко Поло. Од 1275. до 1292. године, он је пропутовао готово читаву Кину, чак је био у Пекингу, али иако се данас из овог града може видети Велики кинески зид, Марко Поло га није уопште приметио. Просто је невероватно да ову огромну грађевину није видео, или макар нешто о њој чуо. А једино оправдање за тај „пропуст" лежи у претпоставци: Кинески зид средином 13. века није ни постојао!

У 14. веку Чун Јуан Чан је повео кинески народ у борбу против монголских освајача, па када је постао владар ослобођене земље, прогласио се (1368. године) за оснивача царства Минга. Тада је решио да једном заувек заштити свој народ од варвара. Зид попут оног који је постојао, био би одлично одбрамбено средство, али овог пута његовој изградњи требало би да се посвети више пажње.

Тако је грађење новог Великог зида започето око 1400. године, а са прекидима је трајало више од два века. А када је завршен, био је дугачак 3200 километара, значи двоструко мање него претходни. Али, сада је био направљен од камених блокова и печене цигле: на одређеним местима његова висина износи чак 16, а ширина од 5 до 8 метара. А читавом његовом дужином протеже се пут широк 4 метра, док су на одређеним местима подигнуте куле са пушкарницама окренутим према северу.

Б. Ј.

ЗОРАН СЕ ДАВИ!

ГЛАВА ЧЕТВОРОГОДИШЊЕГ ДЕЧАКА ПОЈАВИЛА СЕ НА ПОВРШИНИ ТАМНЕ, ЛЕДЕНЕ ВОДЕ. НЕЈАКЕ РУКЕ БЕЗУСПЕШНО СУ ПОКУШАВАЛЕ ДА СЕ ДОЧЕПАЈУ НЕЧЕГ ЧВРСТОГ...

Иако је то мартовско поподне било прохладно, деца из околних кућа нашла су се на зборном месту — уској асфалтној улици Стеве Милутиновића у Железнику. И као што то обично бива, они одраслији, овог пута махом десетогодишњаци, одмах су наместили голове од капута и капа и кренули у потеру за лоптом. На срећу, као да су и аутомобили ленствовали, прошао би тек покоји.

Они најмањи, који маштају да једном заиграју поред и против фудбалских „звезда" улице, начичкали су се у први мах иза „голића" халапљиво гутајући мајсторије Драгана, Вујадина, Саше, Ненада...

Али, децу место не држи. Досадно је само посматрати, треба активно учествовати у игри. И „прекобројни фудбалери" кренуше у друго надметање — игру „рата". Очас се наоружаше мали ратници. У њиховим рукама и штапови посташе ватрени, пластични пиштољи оживеше, неки почеше и воду да штрцају. Највећи проблем, као и увек, био је ко ће бити Тихи, Прле, Мрки, а ко — они „други". Ускоро се провукоше кроз напуклу дрвену ограду и „фронт" се пренесе око рушевина ко зна кад и због чега нестале куће.

ХРАБРИ НЕПЛИВАЧ

Четворогодишњи Зоран Матовић се, попут својих љубимаца са малих екрана, пажљиво провлачио кроз рушевине настојећи да се сакрије пред „непријатељем" и завара га.

Подрум, односно доњи део рушевине, готово је био у мраку, тајанствен и недокучив.

Ту ће их сачекати, мислио је Зоран, сада Прле, и онда дум-дум...

Бојажљиво ходајући полумраком препуним обрушених опека и шута, Зоран се, не знајући то, приближио јами пуној воде. Стању иза овог стуба — пало му је у тренутку на памет. Овде ме, сигурно, нико неће приметити. Грчевито стежући штап који му је служио као пушка, Зоран се полако окренуо и пажљиво врховима прстију нагази на опеку која је штрчала над водом. И заљуљао се. Учинило му се да је изненада стао на котураљке, тле је неухватљиво измицало испод ногу...

И дечаци који су играли фудбал на улици чули су да је нешто пало у воду. Међутим, нису се много обазирали — „Клинци" су већ неколико пута бацали каменице у воду, тако да је и овај пљусак личио на нешто слично. И наставили су да јуре лопту. Закратко.

Пресекао их је врисак:

— Зоран је пао у јаму! Зоран се дави!

Сви се зауставише у месту. Једино се још лопта кретала. А онда два дечака — једанаестогодишњи Драган Пејковић и његов годину дана млађи друг Вујадин Јеликић појурише. Хитро и спретно су се провукли кроз ограду и у трену, чинило се, стигли до рушевине. Око јаме су већ стајала деца, беспомоћна и уплашена.

Глава четворогодишњег Зорана управо се појавила из тамне, ледом обрубљене воде. Нејаке руке млатарале су немоћно покушавајући да се дочепају нечег чврстог. Узалуд. И онда је, у вртлогу што га је тело стварало, дечак поново потонуо.

Схвативши да су сада у питању секунди, Вујадин Јеликић је покушао, онако зимски обучен, да скочи у воду и помогне унесрећеном малишану. У последњем часу за руку га је дограбио Драган:

— Па, Вујадине, ти не знаш ни да пливаш!

РУКА РУЦИ...

За оклевање није било времена. Зоран се морао спасти. Само како!? Јама је, сигурно, дубља од два метра, а дечаци сами.

— Вујадине, ухвати се руком за стуб! — брзо је реаговао Драган. — **А другу додај мени.**

И док је Вујадин руком чврсто стезао камени подупирач, Драган је, држећи се за његову слободну руку, загазио у воду. Пресекла га је хладноћа, до кости. Ипак, само мало се стресао и наставио. Вода већ досеже до изнад колена. На срећу, јама је по свој прилици левкаста, па није било бојазни да би дубина могла да изненади. Истина, клизаво је, али не мари, храбрио је сам себе. Вујадин чврсто држи руку. Неће је пустити, ма шта било.

Вода је већ до појаса, а панталоне и џемпер: отежали, натопљени хладном лепљивом текућином. Даље се не сме: нога бежи у дубину. А повезане руке затегле се као струне, само што не попуцају. Драган је слободну руку заронио до лакта. Покушава да напипа Зорана. Избациће га вода. Мора. Није она тако зла, бори се Драган са надом, онемоћао од напора.

И управо кад је очај почео да превлађује, Зораново унезверено лице појави се на површини: слепљена коса и руке испружене у грчу. Драган се изви колико је могао. Једва га Вујадинова рука задржа. Већ га је прстима дотицао. И прст му зграби. Али се он чудесно измигољи.

— Вујадине, покушај да се приближиш! — повика. — **Само, не пуштај стуб, ни за живу главу!**

Схвативши, ваљда, да и они могу бити од помоћи, неколико дечака прискочише Вујадину и сложно га зграбише за руку. Сад неће пустити стуб. У том тренутку и Драган успе да шчепа руку дављеника. Али, та мала рука вукла је себи, снажно и неумољиво.

Ипак, Драган и другови успели су да надјачају, и Зоран је привучен ивици. Изненада, дечак се опустио и отежао — изгубио је свест. Умало поново да потоне. На срећу, спасоносне руке биле су брже.

После брзе интервенције дечак је спасен. А кад су Драган и Вујадин дошли да обиђу свог малог друга, овај се одмах похвалио.

— Гледајте, ја већ умем да пишем!

И заиста, дечја рука је, не баш вешто, исписивала линије по великој белој хартији.

П. Милатовић

ТРИНАЕСТО — И ЖЕНСКО

У франкфуртском зоолошком врту нестрпљиво је очекивана тринаеста принова окапија, драгоцене и ретке животиње из породице жирафа. Рачуна се да данас у зоолошким вртовима широм света има свега педесет до шездесет окапија, што је врло мали број, а да невоља буде већа — то су углавном мужјаци. Зато је потпуно разумљива радозналост и радост у Франкфурту када је на свет дошло женско младунче, названо Кати. Иначе, њени родитељи су седмогодишња Бени и седмогодишњи Киву који је до сада пет пута био отац. Не зна се, међутим, да ли ће Кати остати са родитељима, јер у франкфуртском зоолошком врту живи пет окапија а многи просто вапију за овом јединственом животињом црвенкастосмеђег, сјајног крзна ишараног на ногама и бутинама белим пругама.

БРОДОВИ КОЈИ СУ УШЛИ У ИСТОРИЈУ

„САНТА МАРИЈА"

ЧУВЕНИ КОЛУМБОВ БРОД УСПЕО ЈЕ НА СВОМ ДУГОМ ПУТОВАЊУ ДА ОДОЛИ СТРАШНИМ ТАЛАСИМА АТЛАНТИКА, А ПОТОМ ЈЕ ДОШЛО ДО КАТАСТРОФЕ . . .

Данас нам се више не чини необичним чак ни када некоме пође за руком да пређе Атлантик у обичном чамцу. Али када је 1492. године Колумбо кретао да пронађе Нови свет, о навигацији се знало врло мало. а брод на коме је одлучио да заплови није био предвиђен за искушења тако дугог путовања.

Био је то једрењак „Санта Марија", тежак 200 тона и грађен као и већина других бродова у то време — отприлике као да никада неће напустити мирне воде Медитерана. Па ипак, „Санта Марија" је успела да одоли страшним таласима Атлантика све док најзад њена посада није угледала копно. Убрзо после тријумфа уследила је и катастрофа. У ноћи између 25. и 26. јануара „Санта Марија" се насукала на обалу Хаитија

Поред адмиралске „Санта Марије", Колумбова флота имала је у свом саставу још два мања брода — „Пинту" и „Нињу". Колумбо и његова посада били су принуђени да се пребаце на „Нињу, лађу која ће их 1493. године вратити у домовину.

На основу бележака које је направио сам Колумбо зна се да је „Санта Марија" имала око 40 чланова посаде, пет једара, да је била наоружана једним топом и снабдевена чамцем за спасавање. На њеним јарболима вијориле су се две заставе — застава Шпаније и застава са зеленим крстом, знаком Удружења истраживача.

Легенда: 1. косничко једро 2. предње једро 3. и 4. главно једро 5. прамац брода 6. једно од два сидра 7. топовски отвор 8. чамац за спасавање; његова су се једра могла скинути и додати бродским 9. отвор на палуби који води у кабине 10. официрска полупалуба 11. бродски фењер 12. крмено једро 13. осматрачница 14. кошно једро 15. кормило којим управља кормилар који се налази у потпалубљу.

КАКО ИЗГЛЕДА И КАКО СЕ ВОЗИ СКИ-РОЛ

2

ЗАДИВЉУЈЋ

КАДА НА БЕЗБЕДНОМ ТЕРЕНУ ПОЛАКО И ПОСТЕПЕНО САВЛАДАТЕ ПРВЕ КОРАКЕ, ПОЖЕЛЕЋЕТЕ ДА ИЗВЕДЕТЕ НЕКУ БРАВУРУ, А ТО ЗАХТЕВА КОМПЛЕТНУ ОПРЕМУ И ВЕЛИКУ ОПРЕЗНОСТ.

То што знате правила још је само пола битке за сигурну вожњу — остаје вам још да се снабдете одговарајућом опремом.

Јер, једно је сигурно — падаћете. Чак ни професионалци то не могу да избегну. Зато је важно да научите како да падате и да на себи имате заштитну одећу.

ЗАШТИТНА ОПРЕМА

Најважнији део опреме је кацига. Она треба да буде довољно чврста да издржи ударац. али не и много тешка (могла би да ремети равнотежу). Неки стручњаци препоручују кациге које носе планинари или возачи кануа, други су за оне хокејашке. Ако се одлучите за било коју од ових варијанти, водите рачуна о томе да вам је таман (ни сувише уска ни сувише широка).

Није само ваша глава у опасности. Врло су рањиви и лактови и колена — заштитите их зато јаким штитницима. Најчешћа повреда у ски-ролу је сломљен лакат. Приликом пада већина возача дочекује се на дланове. па се тако често ломе и две кости са задње стране ручног зглоба. Јаке рукавице могу добро да послуже у том случају.

Добро би било да чак ни по топлом времену не носите мајице и шортсеве. Тренерке или фармерке ће вас боље заштитити од огреботина. Што се тиче ципела. одговор је кратак — никада без њих. Требало би да имају гумени ђон (патике су дакле идеалне) и никако не би смеле да имају потпетице.

У ПРВОЈ БРЗИНИ

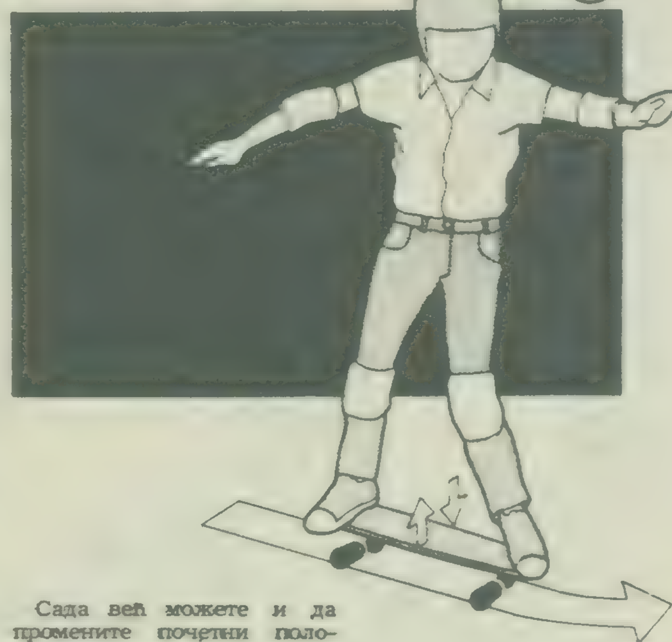
Најбоље је да прве кораке у савладавању вештине ски-рола направите на дасци која се налази на некој равној подлози — травњаку или чак тепиху.

Прво чиме морате да овладате јесте равнотежа. Почните тако што ћете, сасвим опуштени, стајати на дасци. Затим врло обазриво, преношењем тежине тела, научите како она реагује на то — нагнуће се лагано на једну или другу страну.

Сада је време да заузмете основни положај ски-ролинга: обе ноге постављате укосо у односу на ивицу даске, с тим што једна (било која) иде испред друге. Савијених колена љуљајте даску с једне на другу страну.

Лагано се одгурните и — наћи ћете се у „првој брзини". Ногу којом сте се одгурнули подигните неколико сантиметара од земље, али је још не стављајте на даску. Тако ћете, уколико изгубите равнотежу, моћи да спречите пад (слика бр. 1).

Када овим овладате, покушајте да мало повећате брзину тако што ћете неколико пута узастопно одгурнути ногом. Запамтите при том ово: НЕ НАГИЊИТЕ СЕ УНАЗАД иначе ће даска, брзином стреле, да вам измакне испод ногу.

Сада већ можете и да промените почетни положај ногу: да их поставите тако да стоје попречно у

»МЕХАНОТЕХНИКА« ЈЕ ПРИПРЕМИЛА ЗА ВАС

„МЕХАНОТЕХНИКА"– ПОЉЕ 9
66310 ИЗОЛА

НАРУЏБЕНИЦА

НЕОПОЗИВО НАРУЧУЈЕМ ______ КОМАДА СКИ-РОЛА ПО ПОЈЕДИНАЧНОЈ ЦЕНИ ОД 490 ДИНАРА. ПУНИ ИЗНОС ПЛАТИЋУ ПОШТИ КАДА НАРУЧЕНИ СКИ-РОЛ СТИГНЕ ПОУЗЕЋЕМ.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ______

УЛИЦА И КУЋНИ БРОЈ ______

______ ______

БРОЈ ПОШТЕ МЕСТО

ПОТПИС РОДИТЕЉА ______

ПИШИТЕ ЧИТКО И ШТАМПАНИМ СЛОВИМА. ПОШТАРИНУ ПЛАЋА „МЕХАНОТЕХНИКА"

Ако желите праву „летећу даску", која је постала забава милиона младих широм света, „Политикин забавник" вам пружа прилику да набавите оригинал уместо код куће направљених „колица" од старих ролшуа или кугл-лагера, а која се у вожњи не могу нагињати у страну, па се и не могу возити као ски-рол.

„Механотехника" из Изоле је произвела ски-рол који ових дана пушта у продају. Њена „летећа даска" предвиђена је за најмлађе, јер има носивост само до 58 kg. То је ски-рол слободног стила, што значи универзалне намене, погодан за почетнике, али и оне који су већ овладали вештином во!ње на брзој дасци.

„Политикин забавник" ће, са своје стране, наручиоцима ски-рола поклонити заштитну кацигу која ће стићи заједно са „летећом даском". Пажња: с обзиром да располажемо само са 1000 кацига, поклон ће добити само наручиоци чије наруџбенице најраније стигну у фабрику.

Старији, то јест возачи тежи од 58 kg, као и љубитељи брзинске вожње и слалома, мораће мало да се стрпе, „Механотехника" припрема и за њих ски-рол веће носивости, као и „летеће даске" специјалне намене које ће се ускоро појавити на тржишту.

Цена овог ски-рола износи 490 дин. а услови продаје су уобичајени: треба читко попунити наруџбеницу, залепити је на полеђину дописнице и послати на адресу — „Механотехника" — Поље 9, 66310 Изола.

Ски-рол ће вам стићи поузећем, што значи да ћете платити наведени износ поштару када вам донесе пакет.

А ВЕШТИНА

4

односу на смер вожње. Равнотежа се одржава не само телом, већ и рукама.

Пред вама је и прва тешкоћа: окретање. Оно се мора савладати у неколико корака. У основи, до окретања долази када нагнете даску — нагнете ли је на десну страну — на ту страну ћете и окренути.

Овде већина почетника прави једну грешку — заборављају да се истовремено нагну напред. Грешка се плаћа падом. Кад год желите да окренете, у исто време док ногама управљате даском, нагните мало тело унапред и то у правцу окрета (слика 2).

Најважнији је при том положај горње половине тела — она је та која се окреће у жељеном правцу. И запамтите — само окретањем ремена неће вам поћи за руком да се окренете!

ПАДАЊЕ

Већ смо рекли — падаћете сигурно. Зато научите да то радите што безболније. **Основно правило које овде треба да упамтите је: чучните, дочекајте се на дланове и, увукавши главу што је више могуће, направите колут напред. То је нешто што можете да вежбате и на душеку код куће (слика 3).**

Нећете, међутим, бити увек у стању да паднете на овај начин. У том случају покушајте да паднете на бок и то целом дужином тела. Избегавајте дочекивање на руку (сломићете је сигурно) — боље је да је приљубите уз тело и да после пада наставите да се котрљате. Избегавајте падове на леђа!

СВЕ ВЕШТИЈИ

Једна од најлакших „бравура" ски-рола је вожња на коленима. Треба само да клекнете на даску — брзину ћете добити тако што ћете се одгурнути рукама. Као и код стојећег положаја, правац вожње одређује се држањем тела.

На дасци се може и седети. За то је много погоднија дужа даска јер у том случају имате на шта да ослоните пете. Ако имате кратку даску, мораћете да их држите у ваздуху.

Ако вам се то свиђа, можете и да легнете: на стомак или на леђа (тзв. ковчег положај). У оба случаја помажете се рукама, а и код једног и код другог положаја најгоре пролазе — ваше патике. Оне су вам једине кочнице.

Можда је сада време да савладате још једну технику окретања — тзв. „кик". Помоћу ње ћете моћи да брзо промените правац кретања било да се налазите на равном или на врху неке падине. Почните тако што ћете задњу ногу поставити на сам крај даске. Када на њу пренесете тежину, предњи део ће се подићи — тада уз истовремено окретање тела, на

3

задњим точковима окренете и читаву даску и спустите је у овом правцу у којем желите да се крећете (слика 4).

Истом техником можете се послужити да бисте савладали неки успон или чак — степенице. Поставите ноге на крајеве даске и затим преношењем тежине с ноге на ногу одговарајући крај (уздигнути) у луку пребацујете на жељену страну.

На равном није лако одржавати брзину. Један од најлакших начина да се то учини је одбацивање. Има, међутим, и других.

Први од њих, тзв. „пумпање" је техника коју примењују возачи слалома. Састоји се у прављењу брзих окрета с једне на другу страну, с тим што при сваком од њих бацате тежину тела на точкове који се налазе са спољашње стране кривине заокрета.

Други начин одржавања брзине умногоме је сличан „кик" окрету — то је тзв. „клик-клак". Опет вам се ноге налазе на крајевима даске. Бацањем тежине на један крај, други се подиже и ви га тада окрећете за око 25 степени. Чим врх даске дотакне земљу, подигнете га брзо и окренете, сада у другом правцу. То омогућује већ вештом ски-ролеру да знатно повећа брзину кретања.

Има још доста трикова који се могу извести на равном. Такав је, на пример, „заокрет од 360 степени". Ноге су вам, још једном, на крајевима даске. У тренутку када желите да окренете, смањите притисак на предње точкове и нагло окрените рамена и руке — при том ће се предњи део даске дићи у ваздух, док ће се задњи окренути у месту.

На почетку ћете, највероватније, бити у стању да изведете само окрете од 180 степени. Са доста вежбе и упорности нема, међутим, разлога да на крају не успете да направите пун круг.

Нешто тежи од овога је „роло". Састоји се у окретању даске за 180 степени, а да при том наставите да се крећете. Док вам предња нога клизи ка врху даске, подижете тежину са задње ноге што ће, наравно, подићи задњи део скирола. У том тренутку, ви задњом ногом одгурнете даску тако да она направи, праћена окретањем тела, заокрет од 180 степени. Вожњу настављате тела окренутог у другом правцу (слика 5).

Серија ових покрета у вожњи изгледа спектакуларно, али је потребно много вежбе да би се они савладали. Не заборавите на заштитну опрему, јер ће падова, бар у почетку, бити напретек.

На реду су два трика који на први поглед изгледају много једноставнија него што јесу. То је вожња на „носу" или „репу". У првом случају, обе (или само једну) ногу постављате на врх даске и настављате да возите са уздигнутим задњим делом. Код „репа" ноге вам се налазе на задњем крају.

Звучи једноставно, али није...

НИЗ ПАДИНУ

Ништа се не може упоредити са осећањем брзе вожње низ неку падину. Да бисте у томе постали вешти мораћете да савладате још две-три ствари. Вероватно ћете пожелети и да замените даску на којој сте направили прве кораке у ски-ролу новом, погоднијем за спуст. Јер, за ово је далеко прикладнија дуга даска од висококвалитетног дрвета или фибергласа. Иако су обе скупе, уз правилну негу, трајаће дуго.

Ако сте, којим случајем, скијаш, спуст на ски-ролу биће за вас лак

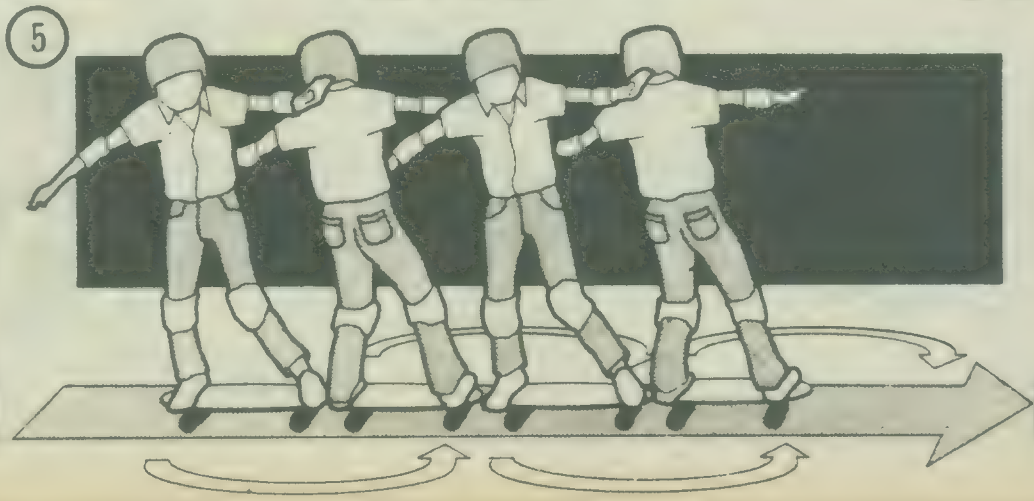
Почните тако што ћете одабрати неку падину која није исувише стрма. Крените и сваких десет-дванаест метара направите широк заокрет надесно или улево. То ће вас успорити. Брзину можете поново да добијете на равним деловима стазе, између окука. Ако у неком тренутку осетите да се крећете исувише брзо, заокренућете тако да уместо надоле, кренете уз падину. То ће вас потпуно зауставити.

Следећи корак је да широке заокрете замените ужим — уместо да попречним кривудањем смањујете брзину, ви је сада повећавате кретањем које је ближе праволинијском. Када с вежбом и брзина окрета порасте, можете да покушате да смањите притисак на задње точкове (на тај начин што ћете мало померити ногу напред) — на крају сваког заокрета задњи точкови ће склизнути на спољашњу страну.

С мало додатне вештине моћи ћете да изведете и трик врло користан, уколико осетите да ваша брзина постаје неконтролисана („пауерслајд"). Прво што треба да урадите је да чучнете и да се дланом једне руке ослоните на земљу. Пребацивањем стопала на задњи део даске, задњи точкови склизну ка спољашњој страни замишљеног полукруга окрета, док се даска окреће на предњим точковима све док не направи 180 степени. Обуздали сте брзину, можете да наставите вожњу.

Трикова има још много: стој на рукама, на глави, скок увис, скок удаљ итд. Биће их, док буде ски-ролера, још. Можда ћете баш ви успети да изведете нешто што никоме пре вас није пошло за руком. Ипак, запамтите једно — важно је уживати, а да би се у том успело не сме се глава стављати у торбу.

М. И.

5

BABALU стрип

ЏЕПНА АРМИЈА
ЈУНАК ДАНА

СВЕМИРСКИ БРОД СА ПЛАНЕТЕ ЛИТУРНУС ПРИНУДНО СЕ СПУСТИО НА ЗЕМЉУ КОД ГРАДИЋА ВИТФОРДА. ПОСАДИ, КОЈУ САЧИЊАВА ШЕСТ СИЋУШНИХ БИЋА ПРИТЕКАО ЈЕ У ПОМОЋ ДЕЧАК ПИТ ПАРКЕР...

ЈЕДНОГА ДАНА ПИТОВА ТЕТКА ЈЕ УСИСАВАЛА ПРАШИНУ И ЛИЛИПУТАНЦИ СУ СЕ НАШЛИ У УСИСИВАЧУ, А МАЛО КАСНИЈЕ И НА ЂУБРИШТУ...

СИГНАЛ СЕ СВЕ ЈАЧЕ ЧУЈЕ! ГРАНФ ЈЕ У БЛИЗИНИ!

ЗЗЗЗЗЗЗЗЗ ЗЗЗЗЗЗЗЗ

ОН ЈЕ ЈЕДИНИ УСПЕО ДА СЕ СПАСЕ!

АЛИ, НА ЂУБРИШТУ СЕ ТАДА ПОЈАВИЛА ЈЕДНА СКИТНИЦА...

ХЕЈ! ШТА ЈЕ ОВО?

ЗЗЗЗЗЗЗЗ!

НЕ БРИНИТЕ! ГРАНФ САМО ШТО НИЈЕ СТИГАО

ЗВУК ДОПИРЕ ОДАВДЕ! НЕКО ЈЕ, ИЗГЛЕДА, СЛУЧАЈНО БАЦИО ЧАСОВНИК!

КОНДАРЕ, ЧУЈЕМ НЕШТО! МОРА ДА ЈЕ ГРАНФ!

ГРЕБ!

АААААААХ!

АЛИ, У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ХЕЈ, ТИ! ОСТАВИ МОЈЕ ДРУГОВЕ НА МИРУ!

ФИЈУУУУУ!

1325/1

ЗАРЂАЛИ КЛИН ПОГОДИО ЈЕ СКИТНИЦУ ПРАВО У УВО...

ДУМ!

АААЈ!

ЏЕПНА АРМИЈА: ЈУНАК ДАНА

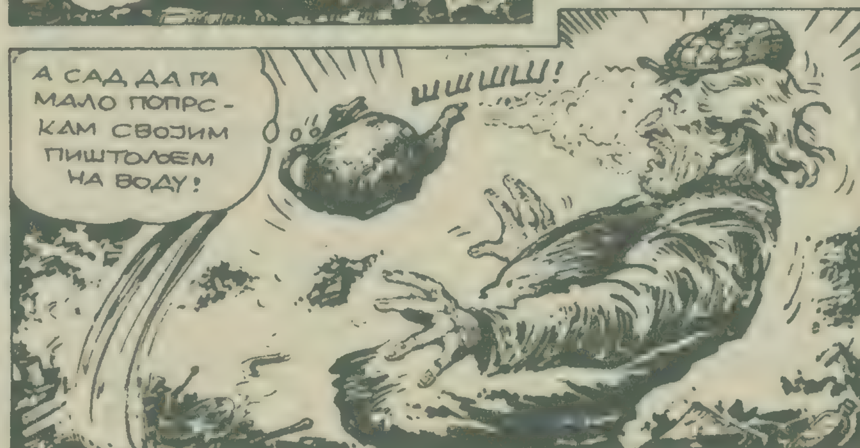

ЦЕПНА АРМИЈА: ЈУНАК ДАНА

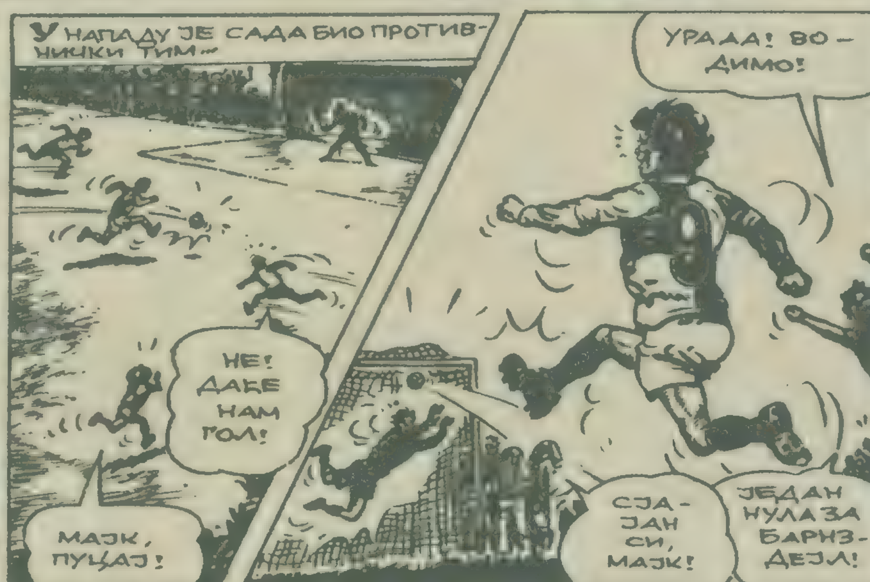

ЏЕПНА АРМИЈА: ЈУНАК ДАНА

ЏЕПНА АРМИЈА: ЈУНАК ДАНА

ЏЕПНА АРМИЈА: ЈУНАК ДАНА

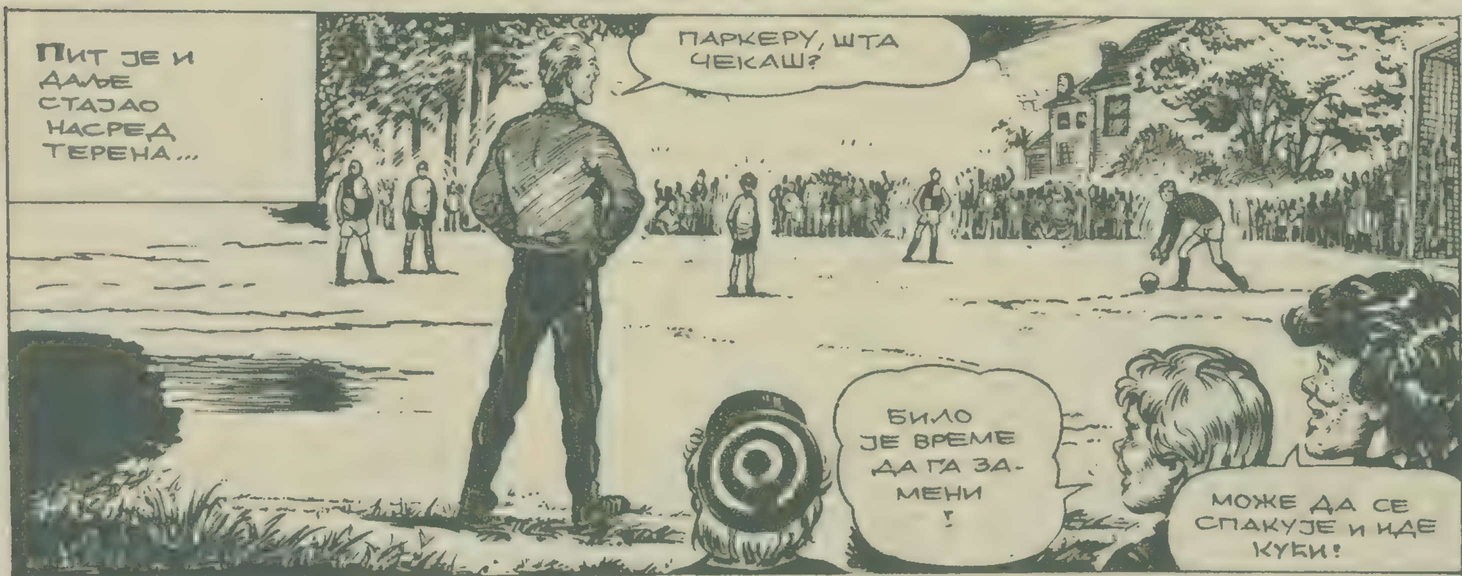

ЏЕПНА АРМИЈА: ЈУНАК ДАНА

ЏЕПНА АРМИЈА: ЈУНАК ДАНА

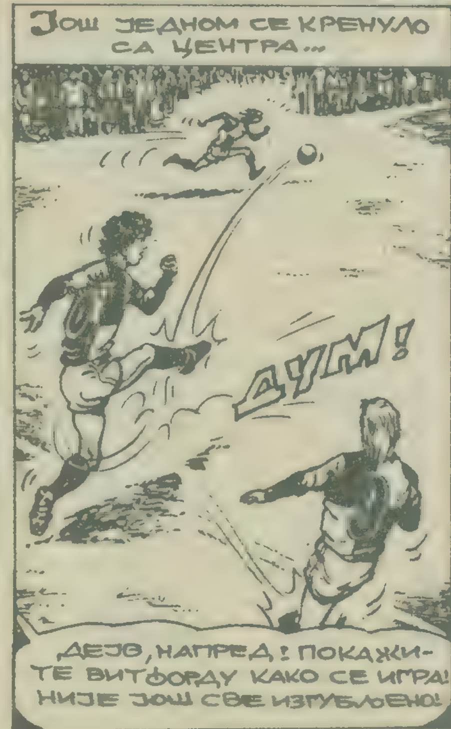

ЏЕПНА АРМИЈА: ЈУНАК ДАНА

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

ВЕЛИКЕ БИТКЕ
II СВЕТ. РАТА

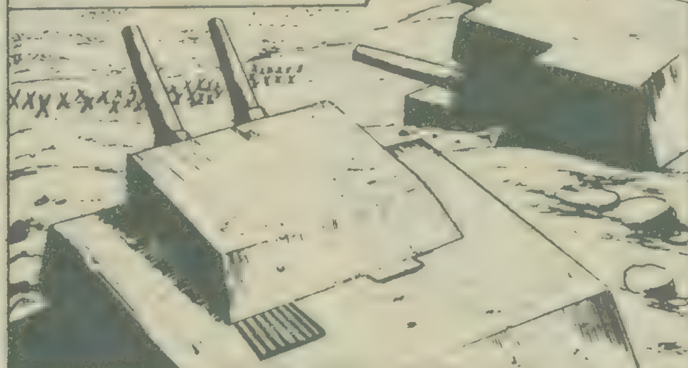
ЈУРИШ НА ДИЈЕП

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

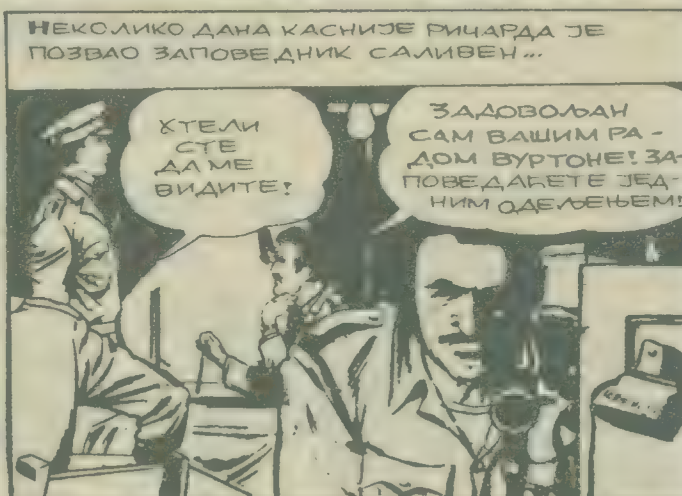

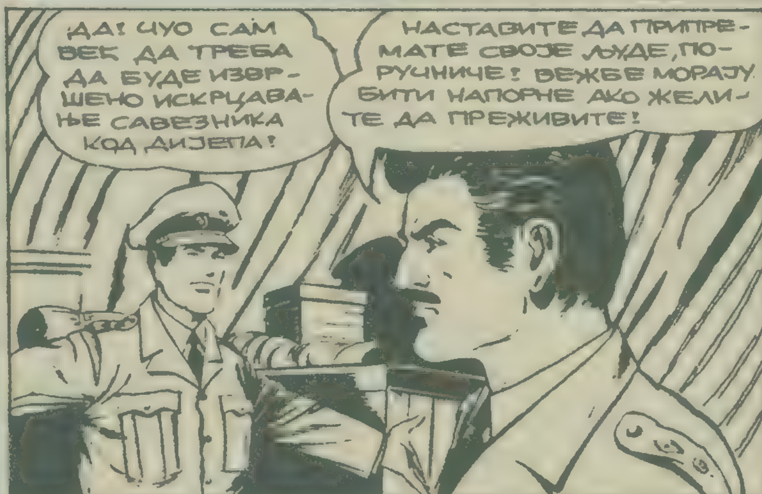

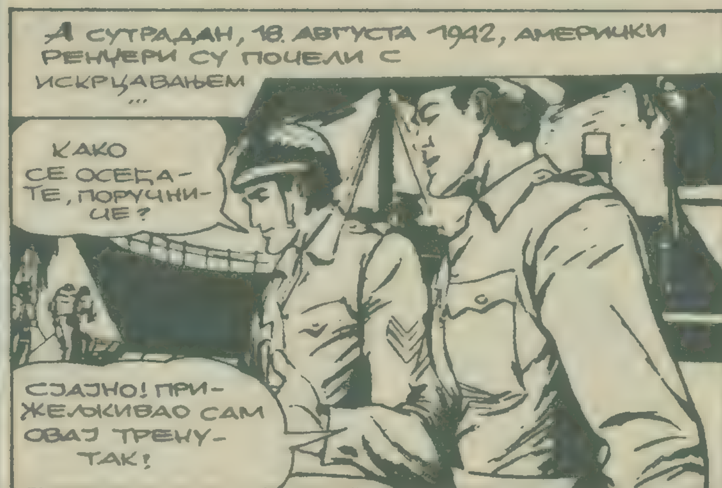
ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

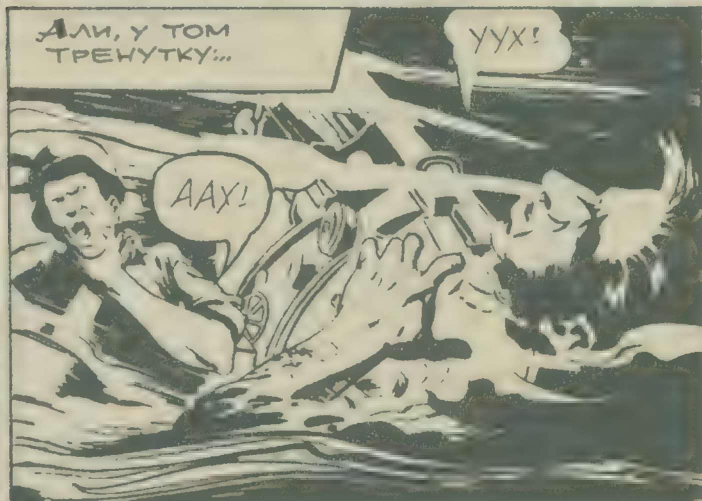

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

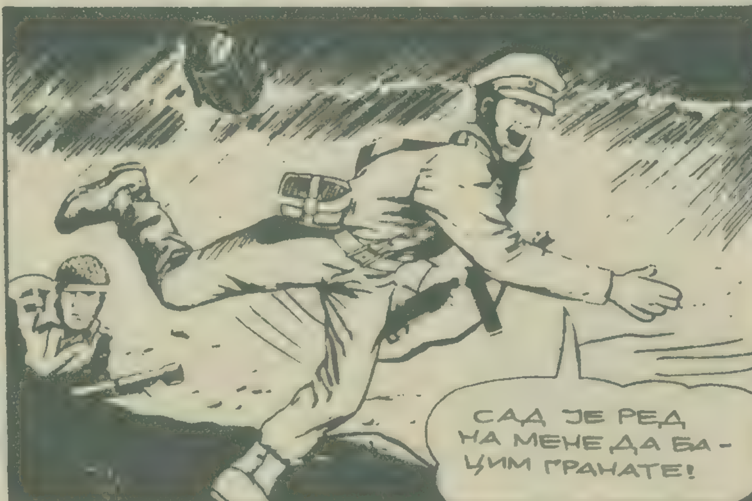
ЈУРИШ НА ДИЈЕП

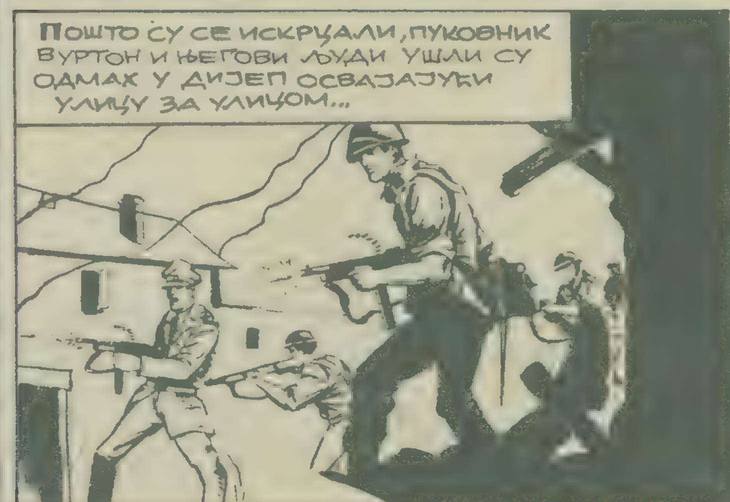

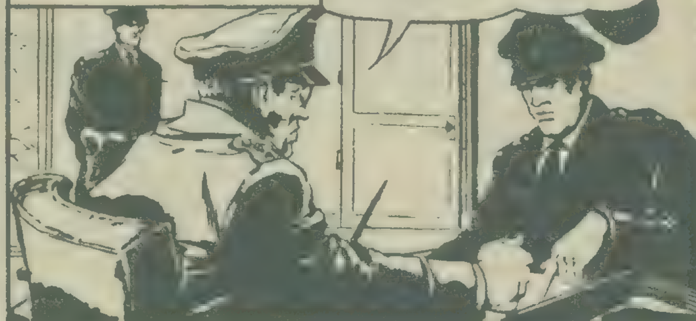

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

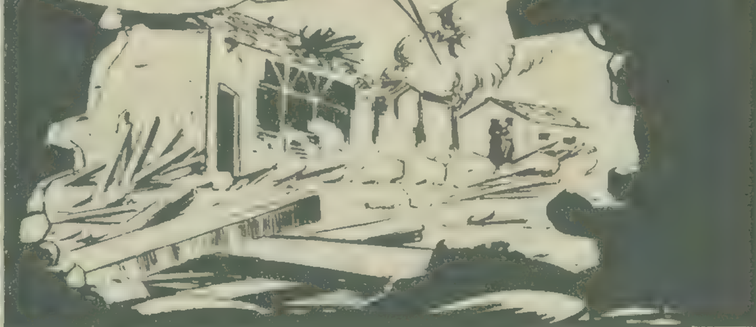

ВЕЛИКЕ БИТКЕ
II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

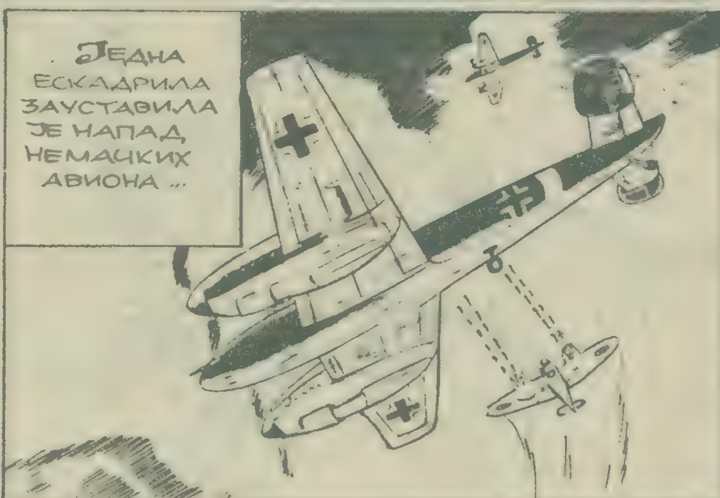

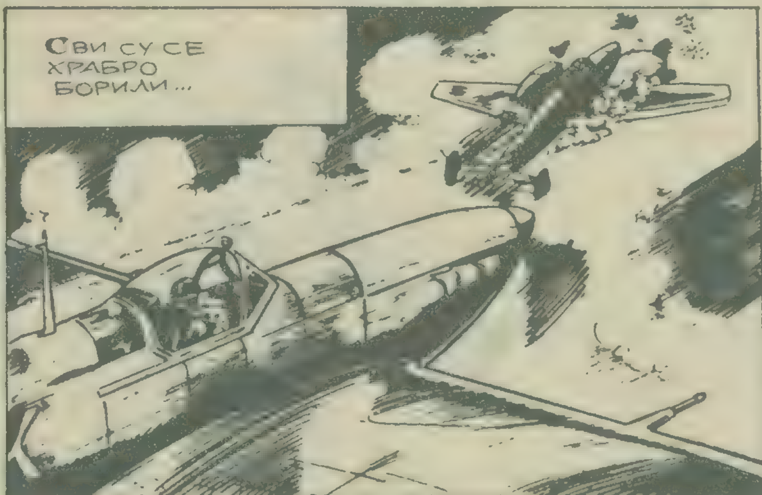

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

ЈУРИШ НА ДИЈЕП

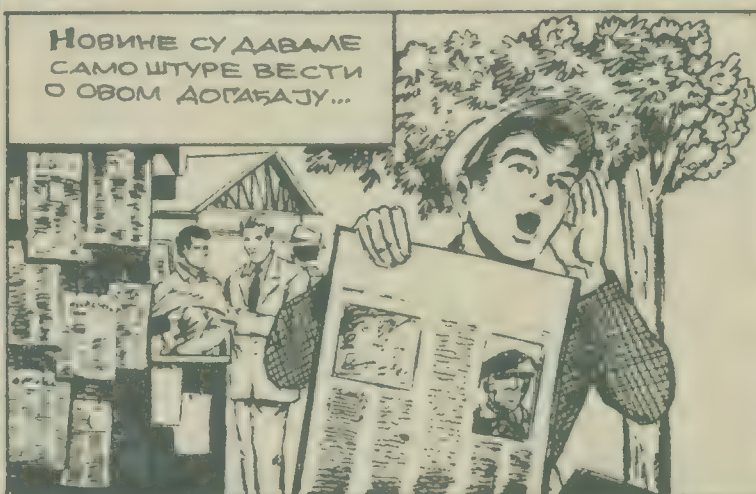

ВЕЛИКЕ БИТКЕ II СВЕТ. РАТА

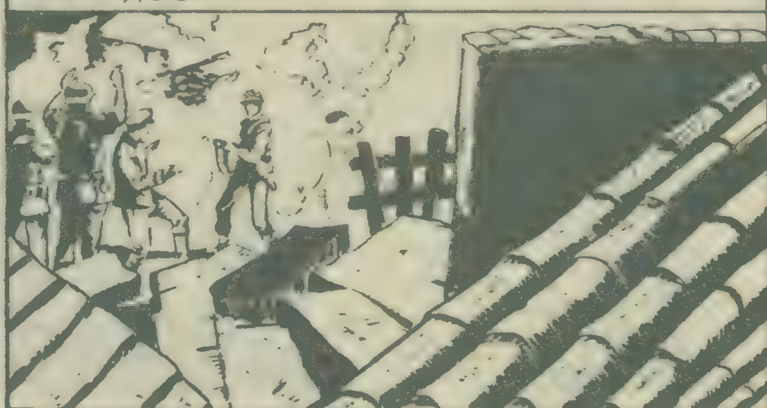
ЈУРИШ НА ДИЈЕП

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **МАНДРАК**

ПОПАЈ
By Bud Sagendorf

ИПАК САМ ЈА СРЕЋАН ЧОВЕК!
ИМАМ ДЕВОЈКУ, ПРИЈАТНУ ПОРОДИЦУ... А И СПАНАК ЈЕ ОВЕ ГОДИНЕ ДОБРО РОДИО!

ПЕРО!? ШТА ТИ СЕ ДОГОДИЛО?
ГУБИТАК! СТРАШАН ГУБИТАК, СТАРИ МОЈ ДРУЖЕ!
ШМРК!
ШМРК!

ПА ТО ЈЕ УЖАСНО... РЕЦИ МИ... ИСПРИЧАЈ МИ!
ШМРК! ЈОШ ЈЕ СВЕЖЕ... НЕ МОГУ ЈОШ О ТОМЕ ДА ГОВОРИМ!
ШМРК!

САД ТИ ЈЕ ПОТРЕБНО НЕКОЛИКО ПЉЕСКАВИЦА У ЛЕПИЊИ! ТО ЋЕ ТЕ МАЛО РАЗВЕДРИТИ!
ШМРК! МИСЛИШ, ПРИЈАТЕЉУ!
ШМРК!
ШМРК!

ОСЕЋАШ ЛИ СЕ БОЉЕ? МОЖЕШ ЛИ САД ДА МИ ИСПРИЧАШ О ТОМ СТРАШНОМ ГУБИТКУ?
ПОКУШАЋУ!

ЈУТРОС САМ МЕРИО И... ИЗГУБИО САМ ДВЕ КИЛЕ!
!

АЛИ ЈА ЋУ ТО НАДОКНАДИТИ! НЕ ОЧАЈАВАЈ, ПРИЈАТЕЉУ!
!
BUD SAGENDORF 3-19
© King Features Syndicate, Inc., 1978. World rights reserved.

Крађа у Пентагону

Када је потписао документ стављен на његов сто, генерал X... је и не знајући омогућио да почне до тада највећа издаја у другом светском рату. Ипак, уследио је преокрет.

Велико савезничко искрцавање 6. јуна било је пресудно, као што је познато, да исход другог светског рата буде онакав каквог га знамо. Међутим, само случај је учинио да једна жена — немачки шпијун — не учини преокрет који би сигурно имао катастрофалне последице! Радила је као секретарица у вашингтонском Пентагону, пошто је спадала у најужи круг поверљивих личности америчке војне команде.

Почев од 27. маја 1944. године (била је то среда) неколицина упућених у Пентагону и америчкој обавештајној служби знали су да ће искрцавање — **Операција**, како је називано — бити обављено у наредних десет дана. Тачан датум нико осим америчког председника Рузвелта и генерала Ајзенхауера, по чијој је замисли Операција имала да се одвија, није још знао. Поверљива упутства која су упућивана командантима трију савезничких армија и даље су садржавала само делимична обавештења. Укупно узев, број униформисаних и цивилних особа упућених у ток припрема за искрцавање није био већи од двадесет пет: петнаестак у Енглеској и десетак у Канади и САД.

Имена учесника овог догађаја нисмо у могућности да објавимо због тога што она спадају у поверљиве архивске материјале, па је потребно да прође најмање шездесет година да би постали доступни. Пуковник P. W. R. био је један од непосредних актера ове афере и он је новинару француског часописа „Историја" испричао шта се збивало у Пентагону крајем маја 1944. године — наравно, не откривајући ничији идентитет.

Увече 29. маја у Пентагону је припремљен коначан документ који је садржавао план Операције, са последњим примедбама председника Рузвелта и његових најужих војних сарадника. Тачно у 19 и 50 генерал X ... потписао је тај документ и предао га на куцање. У 21 и 35 примећено је да последњи примерак — недостаје! И то пети, мада су прописи налагали да се сви поверљиви материјали куцају ИСКЉУЧИВО у четири примерка, са новим листовима индига, који су одмах затим упућивани на проверавање. Да ли је на помолу била највећа шпијунска афера до тада!

ТЕЖАК ПРЕКРШАЈ

Истрага је морала да почне истога часа, пошто је постојала нада да за кратко време које је протекло од нестанка материјала до тренутка кад је крађа примећена, он још није доспео у непријатељске руке.

Требало је, пре свега, утврдити редослед догађаја, а затим број особа које су се између 19,50 и 21,05 — када је прекуцавала материјал У ЧЕТИРИ ПРИМЕРКА враћен генералу X... — налазиле у просторијама где је био документ. У ствари, крађа се могла догодити у соби секретарице Н... која је прекуцавала материјал. Зато је било логично да она прва буде саслушана.

Госпођица Н.. је била особа на коју ни трунка сумње није могла да падне. Рођена Американка из угледне породице, имала је оца ветерана из првог светског рата који је био одликован многим признањима, а два њена брата борила су се откако су САД ступиле у овај рат. Ипак, Н... је била веома, чак изузетно радознала — и само то могло је у њеном случају да буде сумњиво. Занимала се за све; за Ајзенхауерово здравље, садржај информација које нису смеле у новине, за мишљење пентагонских официра о догађајима и документима — није било ствари о којој није запиткивала. Међутим, зашто би госпођица Н... издала своју земљу и то у тренутку када се она спремала за главни ударац непријатељу?

Упитана да се тачно присети ко је долазио код ње у време крађе Н... се, изгледа, уплашила, али трема је била нешто што се могло очекивати приликом оваквог испитивања. Рекла је да је навраћала њена колегиница D... секретарица друге једне високе личности Пентагона, да заједно иду на вечеру у мензу. D... је улазила два пута: у 19,30 — тада јој је Н... рекла да не може да изиђе, јер чека на документ за прекуцавање — а затим у 19,55 — када је већ радила на документу.

Мало бледа у лицу Н... је признала још нешто. D... јој је тај други пут рекла: **— Хајде, пожури! Иди да опереш руке, а ја ћу однети материјал на сто пуковника В...**

(Тако је Н... требало да поступи по наређењу генерала X...).

Ово је већ био прекршај радне дисциплине!

ОСУМЊИЧЕНА ЈЕ НЕСТАЛА!

У тренутку док се ова истрага водила — значи исте вечери када је примећен нестанак сувишне копије плана Операције — D... се није налазила у канцеларији. Требало је да још у подне отпутује службено у место Th... заједно са капетаном G... Међутим, D... је замолила капетана да се путовање одложи до увече, пошто је тога дана, како је рекла, патила од јаке главобоље! Капетан је уважио њен разлог, мада невољно, и рекао шоферу који је требао да их вози да дође увече.

D... је, како је већ речено (а и подразумевало се), имала такође беспрекорно порекло и била особа од поверења. Рођена Американка, била је удата за једног пољског инжењера коме су нацисти побили целу породицу и који је успео да побегне у САД. D... је због тога испољавала нескривену мржњу према Хитлеровим поданицима. Зар она да украде документ? Времена за дилеме, међутим, није било. Требало је најхитније зауставити D... и капетана G... и испитати обоје. Зато је телефоном јављено у V... да их задрже (претпостављало се да су већ близу тог места које се налазило на половини њиховог пута).

Када су кола капетана G... стигла у V... и заустављена, уследило је највеће изненађење: официр Пентагона је изишао сам и испричао чудну причу. D... његова пратитељка је изненада, у 22,50, замолила да зауставе аутомобил, пошто има хитну потребу да изиђе. Било је то усред шуме. Како је дуго није било, G... се забринуо и изишао да је позове. Међутим, она је нестала, као да је у земљу пропала!

Као да више није било много сумње око тога ко је могао узети план Операције. Само — да ли се још налази у рукама D... или је већ предат ко зна коме? Издато је једино могуће наређење: блокирати све путеве, а нарочито луке. Постојала је могућност да се D... још негде ухвати и спречи у покушају издајства.

НЕПРЕЦИЗНИ ПУЦЊИ

Нешто после 1 сат по поноћи на споредном путу удаљеном око 15 километара од Th... војна полиција зауставила је џип којим је

ПЕТ БЕБА ОДЈЕДНОМ

Овај мантил, у чије се велике џепове може ставити пет беба, израдила је медицинска сестра Вера Леонард, запослена у једној клиници Северне Каролине (САД). У случају пожара или неке друге невоље, која захтева хитно спасавање беба, помоћу тог мантила оне се хитно могу изнети из угрожене просторије.

управљала млада жена. Показала је нареднику наређење Пентагона да она буде тога дана у Th... Објаснила је:

— **Пошла сам на пут са капетаном G..., али сам се изгубила у шуми. Зато сада журим да му се придружим.**

Наредник је кратко одвратио:

— **Имам наређење да Вас отпратим до места V... Померите се, ја ћу да возим.**

Наредник није био упознат са разлозима због којих је D... била хитно тражена, али је поступио онако како му је наложено. Међутим, на једном месту — опет усред шуме — D... јер је то била она, изненада врисну. Наредник прикочи, а жена без оклевања отвори врата, искочи и поче да бежи. Наредник повика:

— **Стој, пуцаћу!**

Уместо да послуша, D... извуче револвер и испали два хица у гониоца. Међутим, промашила га је. Наредник је сада пуцао и — D... се сручи смртно погођена.

Убрзо затим, када је јављено шта се догодило, стигли су људи из Пентагона који су водили истрагу. D... је претресена и код ње је пронађена нестала пета копија. После није било тешко открити и њену везу која се налазила у шуми удаљеној око сат хода од места на којем је њен џип заустављен. Тамо је требало да тајном радио-станицом буде јављено у Немачку шта су савезници припремили!

Остало је још само да се пронађе мотив, то јест да се одговори на питање зашто је D... постала немачки шпијун? Прича о масакру породице њеног мужа била је сасвим истинита. Али, када је пољски инжењер заједно са својом младом супругом Американком D..., бежећи у њену домовину доспео у Енглеску, догодило се оно што је и повукло све потоње догађаје са планом Операције. Његова жена се састала са извесном особом шпанског порекла која јој је нудила, отприлике, ово: **да ради за Немачку, што неће имати никакав нарочит утицај на ратни ток, али ће њој и њеном супругу накнада коју ће добити за те услуге омогућити да цео живот после проведу веома лагодно!**

D... је била од оних шпијуна који „немају среће". А да је њен подухват успео — искрцавање би, због мењања целог плана, морало бити одгођено бар за неколико недеља: таман толико времена да се одгоди ослобађање Француске, можда за годину дана, затим да Немци усаврше своје најстрашније оружје А-бомбу, можда и да је баце... Ко би сагледао све ланчане последице! D... би сигурно ушла у историју као један од највећих шпијуна. Била је, уосталом, изузетно интелигентна особа...

M. K.

ИМЕНИК КОЈИ ГОВОРИ

КАД ИМ ЗАТРЕБА НЕКИ ТЕЛЕФОНСКИ БРОЈ, РОДИТЕЉИ РИЧАРДА ХОРСКРАФТА НЕ ОКРЕЋУ ИМЕНИК. ЗАТРАЖЕ ГА ОД СВОГ ПЕТОГОДИШЊЕГ СИНА...

Петогодишњи Ричард Хорскрафт у стању је да изрецитује бројеве телефона свих грађана енглеског града Њухевина.

Кад је полазио на неко дуго путовање, др Бруно Фарст никад са собом није носио књигу или часописе да би, као други, „прекратио" време. То му једноставно није било потребно јер, ако је хтео да се забави каквим књижевним делом, било је довољно да „завири" у своје памћење и присети се неког Дикенсовог или Толстојевог дела! Др Фарст је, наиме, знао напамет око 30 дела класичне књижевности и велик број прича и новела.

Имајући у виду ову његову изванредну способност, један новинар га је описао као „највећег светског менталног атлету". Сам др Фарст сматрао је себе сасвим обичним, нимало изузетним човеком, поготову не менталним атлетом.

— **Сваки човек може да постигне исто оно што сам и ја — тврдио је — а за то је потребно само мало упорности и вежбе!**

Рубинштајн свира напамет!

Научници кажу да је мозак човека способан да прими око 20 билиона „информација" али је у стању да трајно сачува само 10 одсто. Људи попут др Фарста, кажу они, имају способност да проценат заборављених информација сведу на најмању меру. А то постижу неком врстом снимања свега што виде, они као да имају у својим мождaним центрима картотеке у које смештају све слике. Кад се укаже потреба за то, у стању су да их репродукују, без обзира да ли је од тренутка пријема слике прошло само неколико месеци или много година.

Рабин Иља из литванског града Вилне знао је наизуст садржаје десет хиљада књига. У било које доба дана и ноћи био је у стању да каже било који одломак из једне од њих.

Највећи светски пијаниста, сада већ деведесетогодишњи Артур Рубинштајн, рекао је једном приликом да не би била никаква катастрофа кад би неким случајем биле уништене све партитуре клавирских концерата.

— **У стању сам да напамет изведем све те концерте са стопостотном тачношћу** — тврдио је.

Велику способност памћења могуће је уочити већ у најранијој младости. Тако су, на пример, родитељи Ричарда Хорскрафта приметили да њихов син има изванредно развијену фото-меморију кад му је било само две и по године. Био је у стању да, у тренутку, запамти све бројеве телефона у такси-сервису свог оца и да их понови.

Данас Ричард има пет година. Његова способност памћења се не смањује, напротив, све више се развија.

— **Ако нам је потребан било чији број телефона, не треба да окрећемо именик, довољно је да питамо Дика** — каже дечаков отац Хорас.

Привремена способност

Веома развијена способност памћења, као што је то случај с Ричардом, није нимало необична али је, најчешће, привремена. Један лондонски психолог, који се годинама бавио проблемом фото-меморије код деце, каже:

— **Велика способност ма лишава да памте детаље, напушта их обично око осамнаесте године. Зашто баш тада, још нисмо успели да утврдимо...**

Сер Харолд Вилсон често је збуњивао чланове Доњег дома својим говорима у којима је помињао велики број чињеница и бројки а да при томе ниједном не погледа у подсетник.

И сер Денис Броган могао је са изванредном прецизношћу да понови све што је прочитао. Једном приликом замолили су га да цитира текст чланка о Франклину Рузвелту. Већ следећег тренутка сер Броган је издиктирао текст који се састојао од хиљаду и двеста речи а да при том није начинио ни најмању грешку.

O. B.

КИНЕСКИ СЛАТКИ СНЕГ

Најранији подаци о сладоледу потичу из древне Кине. Још 3000. године пре нове ере, Кинези су познавали рецепт за припремање сладоледа — стварао се од воде, млека, меда, јаја и других састојака. Из Кине се, касније, вештина производње сладоледа проширила по читавом свету. Познато је, на пример, да су војници Александра Македонског уочи одлучујућих битака добијали у следовању „слатки снег". У античкој Грчкој, велики лекар Хипократ је својим пацијентима издавао рецепте за спраљање сладоледа. Из Грчке је доспео у Рим. Познато је да је император Нерон много волео сладолед.

После пропасти Римске Империје, сладоледу се губи траг. Поново о њему почиње да се говори од 1530. године. Његовом производњом је почео да се бави неки посластичар са Сицилије. Његов рецепт је доспео у Париз, а одатле је сладолед победоносно почео да осваја читаву Европу. Крајем 18. века доспео је и у Америку.

galimint
дах свежине који говори са вама ...
galimint
Тако много нисте очекивали
од мале бомбоне:
да Вас освежи, да Вас разгали!
ГАЛИМИНТ — Ваш џепни сапутник!
У сваком тренутку — право освежење
— ГАЛИМИНТ бомбоне
море свежине у устима
GALENIKA
BEOGRAD

НИЈЕ ЗНАО ЗА СЕБЕ!

ОНО ШТО СЕ ДОГОДИЛО 19. ЈУНА 1958. ГОДИНЕ У МАЛМЕУ ИЗГЛЕДА ЗАИСТА НЕВЕРОВАТНО. ИПАК, ПЕТАКОВИЋ ЈЕ ОДИГРАО УТАКМИЦУ ДО КРАЈА.

Александар Петаковић, снимљен 1958. године

Александар Петаковић је у то време био десно крило југословенске репрезентације. Снажан и чврст, необично брз и продоран, неустрашив и непоколебљив, он је био изразити нападач. Поникао је у редовима београдског Радничког, намучио се док је са осталим друговима довео свој тим до Прве лиге и тек тада је скренуо на себе пажњу селектора Александра Тирнанића.

Навијачи су га прозвали „Ђогавац". Био је прави стрелац, а непосредно пред полазак на Светско првенство у Шведску, те 1958. године, био је јунак сусрета Југославија — Енглеска одиграног у Београду. Три пута је савладао енглеског голмана, а Југословени су прегазили Енглезе са 5:0.

Милутиновић отвара пут

Да би се стигло до завршног дела Светског првенства у Шведској, требало је прескочити тешку препреку. Румуни су исто тако гајили велике амбиције и, да није било Милоша Милутиновића, питање је да ли би репрезентација Југославије обезбедила толико значајан пласман.

Захваљујући сјајном Милутиновићу, наша репрезентација је победила Румунију са 2:0 и селектор Александар Тирнанић могао је да поведе своје изабранике за Шведску. Међу путницима био је и Александар Петаковић, у то време незамењиво десно крило. Његов задатак био је да разбија противничку одбрану и да крунише акције изванредне навалне тројке Веселиновић — Милутиновић — Шекуларац.

Тако је све почело у малом шведском граду Вестеросу у којем је Југославија играла нерешено са Шкотском 1:1. Драгоцени погодак постигао је Александар Петаковић.

После тога, опет у Вестеросу, Југославија је савладала Француску са 3:2 после бурног окршаја и још чуднијих одлука судије Грифитса из Велса. Арбитар је признао један гол Французима, који је постигао њихов нападач Фонтен, иако се налазио у очигледном офсајду. Петаковић је и том приликом погодио циљ, а победу је донео Тодор Веселиновић, са своја два изванредна поготка.

Сусрет у Малмеу

После тога дошао је нерешен резултат са Парагвајем у Ескилстуни — 3:3. Југославија се на основу ова три резултата пласирала у четвртфинале, што се већ сматрало успехом.

Тако је дошло опет до судара са репрезентацијом СР Немачке, а утакмица је требала да се одигра у граду Малмеу, на новоподигнутом стадиону у облику шкољке. Све је пружало изванредну слику. У гледалишту су већином били навијачи из СР Немачке, а у новинарској ложи много извештача немачких листова.

Екипа савезног капитена Сепа Хербергера бранила је у Шведској 1958. године титулу светског првака коју је освојила пре четири године у Швајцарској.

— Прижељкивали смо реванш. Нико од нас није заборавио да су Немци у Швајцарској победили Југословене са 2:0. Тај резултат имали смо сви пред очима и једва смо чекали да сусрет почне.

Тако прича Александар Петаковић, који је у овом одлучујућем мечу био, у ствари, несрећни јунак.

Југословени су, на жалост, били ослабљени. У претходном окршају са Парагвајем повређени су голман Владимир Беара и лева полутка Драгослав Шекуларац. Уместо њих савезни капитен Александар Тирнанић увео је Србољуба Кривокућу и Радета Огњановића.

Тим Југославије изгледао је овако:

Кривокућа — Шијаковић, Црнковић — Крстић, Зебец, Бошков — Петаковић, Огњановић, Милутиновић, Веселиновић, Рајков.

Немци су имали врло јак тим. Од оних старијих ту је био Хелмут Ран, као десно крило, који је постигао други гол за Немачку против Југославије у Швајцарској 1954, затим лево крило Шефер, који је тада припремио први погодак, као и десна полутка Фриц Валтер, диригент игре.

Међу новим именима појавио се Уве Зелер, који ће се доцније прославити у немачком дресу као изванредан стрелац.

Немачка репрезентација била је састављена овако:

Херкенрат — Штоленверк, Јусковјак — Екел, Ерхард, Симанијак — Ран, Фриц Валтер, Зелер, Шмит, Шефер.

Судар у ваздуху

Није било среће у том мечу, иако су Југословени играли веома добро. Али, њихови супарници постигли су гол већ у 12. минуту.

— Десно крило Ран добио је лопту и побегао чак у сам угао. Бошков је пошао према њему рачунајући да ће противник да центрира. То исто мислио је и наш голман Кривокућа. Зато је напустио своју линију и закорачио напред. Међутим, на наше запрепашћење, Ран је изненада шутирао свом снагом. Лопта је иза Кривокућиних леђа ушла у мрежу.

Тако је Александар Петаковић описао један од оних голова за које се каже — да су немогући.

— Шта се после тога догађало ја, у ствари, и не знам. Сударио сам се са њиховим голманом. Једна лопта је падала у казнени простор, а на њу смо скочили обојица. Он ме је погодио лактом у браду.

Петаковић је пао и онесвестио се. Изнели су га са терена, али се после неколико минута опоравио. Устао је и — наставио да игра.

Сусрет се завршио победом немачке репрезентације са 1:0.

— За резултат сам сазнао тек доцније када сам се од свега повратио.

Ударац је био тако несрећан да је Петаковић за извесно време изгубио памћење. Он је играо, трчао, борио се, али његова свест није повезивала оно што се догађало на терену.

Био је то јединствен пример у фудбалској историји. Да немачки голман Херкенрат није тако несрећно ударио Петаковића, можда би југословенски нападачи били опаснији. Овако, изврсно југословенско десно крило играло је готово омамљено. Петаковић није био ни издалека тако опасан у овом мечу, као што је био у оним претходним против Шкотске, Француске или Парагваја.

Југословенска навала изгубила је ударну снагу и тако није могла да продре кроз чврсту и непоколебљиву немачку одбрану.

Немачка је још једном зауставила Југославију на светском првенству у фудбалу и то опет у четвртфиналу. Биланс у Шведској 1958. био је исти као и у Швајцарској 1954. године.

После свега немачки селектор, славни Сеп Хербергер, могао је да изјави на конференцији за штампу, обраћајући се новинарима из Југославије:

— Ви играте, а ми дајемо голове.

То је једна од тих тужних успомена из анала светских шампионата. Жртва је био Александар Петаковић. Срећом, судар није оставио тешке последице, изузев што је до краја играо много слабије него обично.

Стојан Протић

СЛИКЕ САВРЕМЕНОГ ТУНИСА

НЕВИДЉ

Кад се 1878. године вратио у Париз са Берлинског конгреса на којем су велике силе поделиле свет, француски делегат је изјавио: „Кључеви Туниса налазе се у мом џепу!" И ова земља је била француска колонија све до 20. марта 1956. године, када јој је призната независност. Међутим, тек шест година касније, у јулу 1962. године, постигнут је споразум о евакуацији француских база у Бизерти, а октобра те године и последњи француски војник напустио је Тунис.

Ова северноафричка земља од Европе је удаљена свега 140 километара, колико је широк Сицилијански канал. Простире се на површини од 164 150 квадратних километара, а према подацима из 1975. године, ту живи преко 5,5 милиона становника, углавном Арапа, док староседелаца Бербера има само 1—2 одсто и то на југу земље.

Главни град је Тунис, савремено уређена престоница, који је „прави мали Париз" — како обично кажу туристи. Главна авенија, која носи име председника Хабиба Бургибе, дуга је неколико километара. Та улица почиње од велике камене капије која одваја стари арапски део града од новог, пролази кроз центар препун зграда са модерним фасадама и цветним балконима, а затим прелази преко насипа изграђеног на Туниском језеру и завршава се у суседном градићу — древној Картагини.

На улицама овог, као и осталих туниских градова, ретко се срећу жене. А ако ипак изиђу из кућа, заогрћу се белим лаким фереџама, да би стигле на сукове — где се, поред хране, камила.... продаје све и свашта.

У Тунису се народна уметност веома цени: најразноврснији предмети за свакодневну употребу најчешће се праве од печене неглеђисане глине, бакра или сребра, многи делови одеће руком се ткају, а накит се израђује од меке коже или од кости са инкрустацијама сребра, шарених каменчића или бакра, па због њега дреше кесу и најштедљивији туристи. На суковима се могу пронаћи и предмети који припадају правом афричком умећу. Исплетени су од влакана палми, од којих се праве свици асуре, корпе, послужавници, тањири са јарко обојеним геометријским шарама... И најзад теписи: најчувенији се продају у Керуану, светом граду ислама, и личе на персијске, али су много дебљи и на њима доминирају бела и мрка боја.

У овој земљи влада медитеранска клима са кишама које почињу средином јесени и падају све до средине пролећа, када настаје сушни период. Због великих разлика у температури у овој земљи се нека насеља праве и испод земље. Тако се необичне куће племена Матмата, полуномада који још говоре берберски језик — сенел, налазе на заравњеним платформама пустиње Сахаре. Наиме, у кречној и избраздaној земљи Матмате су издубиле читаво невидљиво село: свака породица направила је кућу у коју се улази кроз узан ходник, а собе широке и 12 метара налазе се у дубини од 6—7 метара. Те куће називају се „хауш", а у собама влада равномерна температура и без клима уређаја, лети је у њима свеже, а зими топло. Управо зато што ово село са око 700 кућа представља посебну туристичку атракцију, у његовој близини подигнут је хотел у који се може ући само помоћу конопца.

Бизерта је место за које су везане најсвежије драматичне успомене из борбе савременог Туниса за независност. Овде се налазила велика ратна лука, највећа француска војна база у Северној Африци. Пет година по добијању независности, 1961. године, туниски родољуби кренули су у последњи окршај да избаце француске војнике са свога тла, па успешна борба за Бизерту представља данас понос сваког Тунишанина.

Међутим, за овај град и туниско поднебље и југословенске народе везују живе успомене за време првог светског рата, у непосредној близини ове луке, у тадашњем Сиди-Абделаху, организована је привремена болница кроз коју је од 1916—1918. године прошло више од 10 хиљада рањених и болесних српских војника. Многи од њих, исцрпљени после прелаза Албаније, умрли су од дизентерије, тифуса и колере, у прихватном логору Лазауз. Мртви су сахрањени ту, далеко од своје земље, на бизертском гробљу, недалеко од логора. Њих — око две хиљаде, припадника легендарног пука Београдске одбране и других јединица српске војске. И не само ту! Двадесетак километара од Бизерте, у садашњем сеоцету Мензел Бургиба, налази се још једно гробље: и ту је сахрањено око две хиљаде српских војника.

Б. Ј.

Оаза Мансурам — бујна вегетација постоји само у приобалном појасу

Главни град Тунис се све више изграђује. Ово је минаре једне од модерних џамија

ЉИВО СЕЛО МАТМАТА

Керуан је свети град ислама, а ова џамија је подигнута у 9. веку

Улаз у кућу испод земље у насељу племена Матмате

Римски амфитеатар античког града Тиздруса који је у 3. веку био један од најразвијенијих у овом делу Африке

Сваке године хиљаде туриста посете ову земљу, а острво Ђерба представља посебну атракцију

На суковима се могу купити чак и камиле, али најчешће предмети руком израђени који припадају правој афричкој уметности

****

ЛАБОРАТОРИЈА ЗВУКА

У последње време пажњу љубитеља поп-музике све више привлачи један састав, необичан, бар на први поглед, и по изгледу а и по музичком изразу. Реч је о новосадској групи ЛАБОРАТОРИЈА ЗВУКА БРАЋЕ ВРАНЕШЕВИЋ за коју слободно можемо рећи да је овогодишње музичко откровење број један. Музика овог састава и прилаз њеном сценском извођењу је за наше прилике потпуно нов. То је у правом смислу речи добро режирана представа којој специфичност даје обиље удараљки и дуваљки, као и приличан број звучних и сценских обрта. Али, без обзира на све те обрте и честе експерименте, база звука је и даље непромењена: моторични ритам и једноставна снага чистог рока.

ЛАБОРАТОРИЈУ ЗВУКА, како у последње време све чешће називају овај састав браће Вранешевић, сачињава група музичара која ради у експерименталном студију у Улици браће Рибникар, број 3, у Новом Саду. Од 1971. па до данас музиком из овог студија озвучено је преко седамдесет краткометражних, документарних, анимираних филмова, више телевизијских емисија и серија, три дугометражна играна филма, а снимљена је и рок-опера „Гастарбајтер-опера“.

Мада бројке никада не би требало да буду мерило нечијег или нечијег квалитета, ови подаци ипак сведоче да ЛАБОРАТОРИЈА ЗВУКА данас представља синтезу добро изведеног експеримента и већ постојећих музичких закона. Рад ове групе, мада ју је шира јавност упознала тек ове године, до сада је више пута награђиван на филмским, телевизијским и позоришним фестивалима како у земљи тако и ван њених граница. Први значајнији наступи овог састава били су на овогодишњем фестивалу забавне музике у Опатији, затим на Београдском пролећу и у Суботици где су се представили фестивалској публици као и многобројном ТВ аудиторијуму који је пратио музичку смотру младих Омладина 78.

Недавно је светлост дана угледала и прва самостална плоча ЛАБОРАТОРИЈЕ ЗВУКА на којој су се нашле две нумере са типичним особинама овог састава: истраживачки приступ тексту и звуку са лаким, ироничним третманом материјала. То су композиције „Док вам је још време“ и „Све је било у пролеће“.

На крају, да вам представимо и чланове групе која многе подсећа на капетовце, пре свега због количине крпа најразличитијих боја које носе на себи. Душа састава су браћа Вранешевић: Пеђа — дугогодишњи искусни поп-музичар који свира клавијатуре, затим гитаре, удараљке и дуваљке — и Младен, вокал а истовремено и активан музичар на гитари, удараљкама и дуваљкама. Саша Пејак свира гитару, Вера Лајко — инструменте са клавијатурама, удараљке и вокал, Дина Вранешевић — удараљке и вокал, Драган Зарић — бубњеви и удараљке, басиста је Ђорђе Урбан, а Мирослав Ђурчијански виолиниста.

Групи читалаца из Скопља испуњавамо жељу и као „Песму недеље“ објављујемо композицију „Пријатељи“.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ПРИЈАТЕЉИ

Музика: Ђело Јусић
Текст: Жељко Сабол
Пева: Тереза Кесовија

Пријатељи стари, гдје сте?
Да ли ћу вас икад наћи
кажите ми шта то значи
кад у поноћ нетко свира
пријатељи стари, гдје сте?
Памтите ли ове звуке
изнад двора, изнад луке
док се бијеле крила галеба
пријатељи стари, гдје сте?
Као зрака младости мине
да л' то плачу мандолине
изнад града који спава
пријатељи стари, гдје сте?
Камо нас то живот носи
вјетар је у мојој коси
на трен стао, ви се враћате
тко зна гдје су дани ти
кад смо дјеца били ми
сви се могу вољети
не можемо ми
тко зна гдје су дани ти
кад смо сретни били ми
није лако кад си сам
ја то знам
пријатељи стари, гдје сте?
Босиљка ме мирис прати
једног дана кад се вратим
сјат ће сунце као прије
пријатељи стари, гдје сте?
Ноћ је пуна топлог даха
слушат ћемо опет Баха
док у море звијезде
падају . . .

СМОКИ (SMOKIE)

Група СМОКИ, која је последње две године била једна од најпопуларнијих у свету, донела је недавно изненађујућу одлуку: на одређено време прекинула је све своје активности. Предвиђена турнеја је отказана, снимање нове плоче такође, не појављују се више у јавности. Разлог за овакво понашање није никаква неслога, већ чињеница да је састав до сада имао велики број хитова од којих је сваки следећи био већи од претходног. Популарност групе је расла из дана у дан а златне плоче стизале су из свих крајева света. Чланови групе сматрају да овако велика популарност може да доведе до презасићености публике, а темпо рада, као што је њихов, и до распада. Због тога су одлучили да се повуку до јесени. Смокијевци ће ово време искористити да се одморе, а потом почињу да снимају нову плочу. Материјала имају довољно и већ се зна да ће следећа плоча бити »Oh, Carol«.

АДРЕСЕ ДИСКОГРАФСКИХ КУЋА

У последње време многи наши читаоци обраћају нам се с питањем где могу да набаве поједине плоче. У немогућности да дамо списак продавница плоча у земљи, саветујемо им да се обрате дискографским кућама које ће, надамо се, изићи у сусрет њиховим жељама и обезбедити им тражене плоче.

ДИСКОТОН — Хасана Бркића 58, 71000 Сарајево

ДИСКОС — 37230 Александровац Жупа

ПРОДУКЦИЈА ГРАМОФОНСКИХ ПЛОЧА РТБ — Македонска 21, 11000 Београд

ЈУГОТОН — Предузеће за израду грамофонских плоча Југотон — Дубрава, 41000 Загреб

ПРОДУКЦИЈА КАСЕТА И ПЛОЧА РТВ ЉУБЉАНА, Тавчарјева 17, 61000 Љубљана

ШОН КАСИДИ (SHAUN CASSIDY)

Преко пет хиљада младих стајало је пред двораном Наса-колосеума и на силу покушавало да уђе иако се у сали већ налазило петнаест хиљада ватрених обожавателља ШОНА КАСИДИЈА. Карте су биле распродате већ неколико дана унапред, што није никакво чудо јер је Шон тренутно најпопуларнији тинејџер у Америци. У дворани је владала паклена атмосфера, а иза бине уобичајена напетост. Одједном се све светиљке гасе и уз урнебесни аплауз на позорници се појављује Шон Касиди. Шонов наступ, састављен од његових најпопуларнијих песама, траје само 60 минута али публика је задовољна, јер је присуствовала одличном концерту који ће јој још дуго остати у сећању.

Концертом у Наса-колосеуму у Њујорку Шон је оборио све рекорде које су до тада држали Ерик Клептон, Сантана и Тед Нџент.

Поред концертних наступа и снимања плоча Шон има и сопствени телевизијски шоу, у коме глуми, пева, свира. Шонова серија једна је од најгледанијих у Америци као и у неким европским земљама где се такође приказује. Тако Шон успешно иде стопама свог старијег брата Дејвида, чији ће успех, по свој прилици, и пре[illegible]

БУМ ТАУН РЕТС

(BOOM TOWN RATS)

Последњи хит-сингл групе БУМ ТАУН РЕТС „Она је тако модерна" (»She's so Modern«) потврдио је да су један од најпопуларнијих састава новог таласа. Њихов први албум »The Boom Town Rats« продат је у 75000 примерака, а прва два сингла — „Желећи прво место" (»Looking after No 1«) и „Мери из четвртог разреда" (»Mary of the Fourth Form«) — дошли су на већину топ-листа. Чланови групе су се и раније одрицали панк-рока а сада свима јасно стављају до знања да више немају никакве везе са панком јер сматрају да је немогуће остати веран идејама овог покрета. Наиме, сваки музичар жели да постигне успех, да прода што више плоча, што доноси и зараду. Међутим, то је у потпуности противно идејама панкера, који презиру и славу и новац.

Група се сада све више окреће чистом року, без текстова који могу двојако да се схвате. Желе да забаве и себе и публику. Састав је сада на турнеји по Енглеској где постиже огроман успех а затим ће снимати нову плочу која, како кажу, публику неће инспирисати на насиље, већ једино на забаву.

ЕЛЕКТРИК ЛАЈТ ОРКЕСТРА

(ELECTRIC LIGHT ORCHESTRA)

Група Е. Л. О. која у последње време постиже све веће успехе ових дана завршава своју светску турнеју. На концертима они су публици представили своју последњу двоструку плочу »Out of the Blue«, која је широм света продата у пет милиона примерака. Да би своје наступе учинила што атрактивнијим, они су у програм „укључили" и два велика ласера и помоћу њих пројектују зраке на четрдесет огледала, која се налазе на позорници, а од огледала зраци се одбијају у слободан простор, стварјући светлосне илузије изнад публике. У Јапану, где је турнеја почела, ласери су изазвали праву сензацију. До тада тако нешто у Јапану није виђено. У Енглеској су са ласерима имали проблема. Власти су, наиме, забраниле да се ласери унесу у земљу, сматрајући их опасним оружјем. Никакво убеђивање да се ради о такозваним „хладним ласерима", који су потпуно безопасни није помогло. Група је морала да откаже турнеју по Енглеској и да је настави у Америци.

Џеф Лин ,певач и гитариста групе, заиста је задовољан турнејом. Публика их је свуда одушевљено примила. Готово сви концерти били су распродати, а како је већина њихових песама публици позната, посетиоци су певали заједно са групом. Желећи да се одуже публици, чланови групе су одлучили да направе модел тањира са омота задње плоче, који ће се налазити за време концерта изнад групе стварајући утисак да лебди изнад позорнице. У њему ће се налазити апарати за прављење најневероватнијих светлосних ефеката. Када модел летећег тањира буде готов, Е. Л. О. ће моћи да понуди један од најефектнијих наступа у рок-музици.

После дугог времена најзад је готов и нови албум РОЛИНГСТОУНСА. Они већ две године нису издали студијску плочу али им је у међувремену изашао дупли албум „Волимо вас уживо" (»Love You Live«), који су снимили на последњој турнеји по Европи. Нова плоча РОЛИНГСТОУНСА зове се „Неке девојке" (»Some Girls«) и снимљена је у Паризу а миксована у Њујорку. Сингл-плоча са овог албума изашла је 5. маја и на њој се налазе две песме „Недостајеш ми" (»Miss You«) и „Далеке очи" (»Faraway Eyes«). Велика плоча која управо излази садржи десет песама од којих су девет компоновали Мик Џегер и Кејт Ричард.

Од ове плоче РОЛИНГСТОУНСА много се очекује. На њој је група дуго и напорно радила и сви који су је чули тврде да им је то најбоље остварење до сада. РОЛИНГСТОУНСИ ће вероватно ово лето провести на промоционој турнеји.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ САРАЈЕВА

Вјероватно још нисте чули за групу ТОП. Ништа за то. Ни БИЈЕЛО ДУГМЕ није постало популарно одмах на почетку своје каријере. Ово што вам сада јављам још су „вруће" вијести са сарајевске поп-сцене. Група ТОП свира рок-ен-рол са примјесама босанског фолкора. Сви они који су имали прилику да слушају ТОП бар једном, пожељели су да их опет чују и виде.

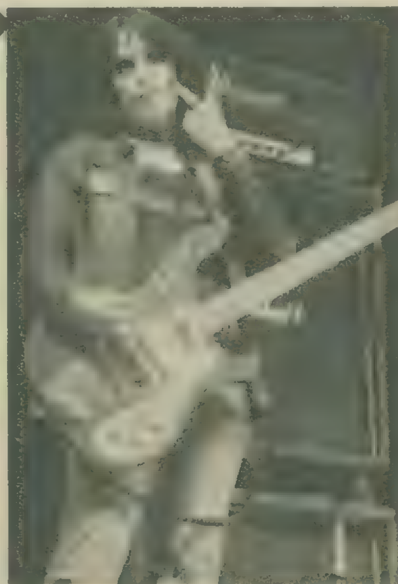
Жељко Бајић
Обала 27 јули 71/III

АДВЕРТИ

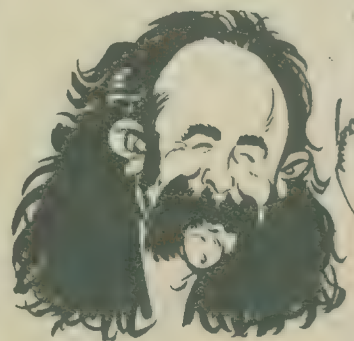
(THE ADVERTS)

Група АДВЕРТИ постоји тачно 18 месеци. Основала ју је Геј Адверт, по којој је група и добила име. Међу колегама из музичке школе коју је похађала, потражила је оне који знају да свирају гитару и бубњеве, пошто је сама свирала бас-гитару. Тако је гитариста групе постао Хауард Пикап (Howard Pick-Up), бубњар Лори Драјвер (Laurie Driver), а певач Тим Смит (Tim Smith). Састав је потписао уговор са данас већ чувеном панк-компанијом »Stiff«, али га је брзо раскинуо и прешао у компанију »Anchor«. До сада су издали две мале плоче које нису постигле неки већи успех али су скренуле пажњу на групу. Сада су им сви концерти распродати. Геј Адверт није задовољна плочама јер сматра да је састав неупоредиво бољи уживо и да звук и атмосфера коју постижу на концертима никако не успевају да репродукују у студију.

АДВЕРТИ сами компонују своје песме. Смит пише речи, а остали компонују музику. И поред тога што нису задовољни својим плочама, панкери их обожавају због тога што говоре о њиховим проблемима. Најбољи пример за то су песме „Тинејџери којима је досадно" »Bored Teenagers« и „Нема времена да се постане двадесет једногодишњак" (»No Time to Be 21«).

НАША КАРИКАТУРА

ДЕЈВИД КРОЗБИ

ВЕСЕЛЕ ИГРАРИЈЕ ЗА МЛАЂЕ И СТАРИЈЕ

Од картона исеците неки облик, срце на пример и пресеците по цртицама. Обојите срце црвеним темпером. Тако сте добили показивач странице у књизи.

НЕНАД ЈАКОВЉЕВИЋ,
11070. Н. БЕОГРАД. Гоце Делчева

1

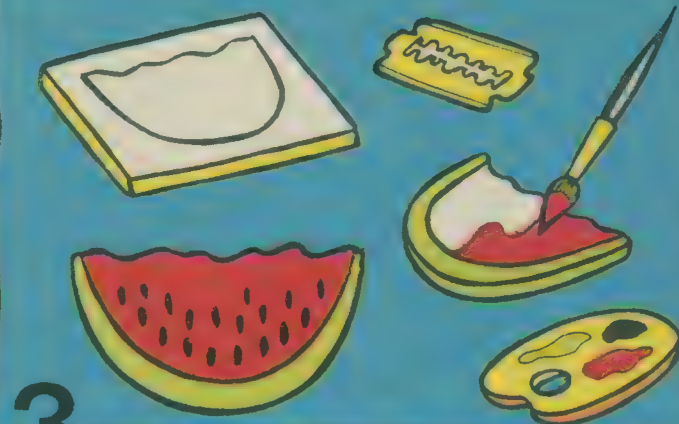

2

Направите од дебљег хамера прстен, завежите неки украсни канап или гајтан као на слици и за прстен закачите разнобојне истрошене хемијске оловке. Имаћете весео лустер.

ДРАЖЕН ЂОРЂЕВИЋ,
56270 Жупања, др Ивана Шкреблина

3

Од танке плоче од стиропора исеците жилетом облик лубенице, јабуке, крушке и слично. Исечено воће обојите темпером па га причврстите на зид у трпезарији или кухињи као украс

ГОРДАНА ИГЊАТОВИЋ,
11050 В. М. Луг, Београд, Ул. Ладно брдо 7

4

Од врећице за детерџент направите „ранац" на тај начин што ћете пришити јаче траке као нараменице и провући по ивици пантљику за затварање. Од друге вреће искројите џепове и зашијте на „ранац".

ЈЕЛЕНА ТОМИЋ,
91000 Скопље,
Бранислава Нушића 13 II/20

5

Од теста направите лопту, спљоштите је с једне стране и залепите за постоље такође од теста. На врху направите удубљење и око њега убодите два стара фломастера. Кад се тесто осуши, у удубљење залепите сунђер, тесто обојите као лице, на фломастере ставите бели и црни конац, а у сунђер пободите игле — и тако сте добили оригиналан држач за игле и чиоде.

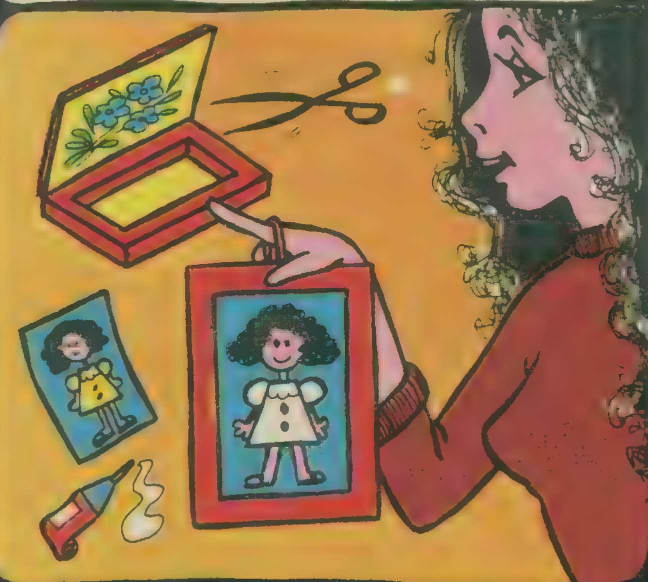
ДАНИЈЕЛА ПРОТИЋ,
12000 Пожаревац, Чеде Васовића 49/II

6

Зашиљите оловку с горње стране тако да на њу можете да навучете (и залепите) метални део четкице за темпере. Тако ћете добити комбинацију оловка-четкица за часове ликовног.

ПРЕДРАГ ТОМАШЕВИЋ,
11030 Београд.
Пере Тодоровића 2/45

Исеците поклопац бомбонијере па на дно залепите неки свој успео цртеж. Са задње стране залепите петљу од конца. Тако сте добили рам за свој цртеж који можете окачити на зид.

ВЛАДАНКА МАРКОВИЋ,
36101. Рибница,
Краљево, IV Црногорска 28/I

7

СВАКА ПРИХВАЋЕНА ИДЕЈА ХОНОРИШЕ СЕ СА ПО 100 ДИН.

ЈЕДНА ОД ЊИХ 14

Искрцавање савезника на обале Француске омогућила је и једна жена, привлачећи се до самих немачких база и прикупљајући важне податке.

Те кишне пролећне вечери Перл Витерингтон је по обичају покушавала да успостави везу са „Управом специјалних операција" у Лондону. Преко радио-станице сатима је безуспешно слала у етар шифрован позив, али јој нико није одговарао. Зар баш сада — нервирала се Перл — када имам тако важне вести?

— Ништа није изгубљено — умиривао је Хенри. — Имамо још времена. Немци и не слуте да смо овде. Осим тога, верујем да се план није изменио и да ће искрцавање започети у ноћи између 5. и 6. јуна.

Тек око поноћи Перл је успела да успостави везу са централом, јавио јој се сам Морис Бакмастер. И док му је диктирала најновије шифроване извештаје, одатле из центра Француске, из замка Ден л Поелие, о положају немачких трупа и припремама чланова покрета отпора да дочекају савезнике — није приметила како је већ свануло. Тако је изгледао сваки дан ове храбре жене, ето, већ четири године...

ВРАТИЛО СЕ ОСАМ

Већ с првим данима другог светског рата, у Лондону је створена служба названа „Управа специјалних операција", а на њено чело је постављен пуковник Морис Бакмастер, један од најбољих стручњака енглеске обавештајне службе. Под његовом контролом налазило се 480 агената — обавештајаца чији је основни задатак био да се пребаце у Француску, и да тамо, на континенту, у центру збивања, прикупљају податке о напредовању или поразима Хитлерове армије, а потом све извештаје да шаљу у Лондон. На основу тих података, требало је да савезници разраде своју стратегију и осујете планове Трећег Рајха.

Међутим, током рата само на територији Француске, 130 ових обавештајаца пало је у руке Немаца: неки од њих су убијени приликом заробљавања, а неки касније, у логорима...

У ову службу ступали су веома млади или средовечни мушкарци, али је међу тим добро увежбаним и обученим агентима било и — 14 девојака: све су се оне добровољно пријавиле у редове ове организације и успешно завршиле све курсеве... да би затим биле пребачене у Француску.

Али, по завршетку рата, у Лондон се вратило само њих осам: све оне су за своје заслуге у рату, попут

Перл Витерингтон добиле од француске владе највиша војна одликовања — Ратни крст и Орден легије части. Али, остале нису биле те среће...

Дијана Роуден је имала само двадесет три године када је убијена. Крајем септембра 1943. године падобраном се спустила у Француску да би помогла покрету отпора. Пола године касније пала је у руке Гестапоа, а затим доспела у злогласни нацистички логор Нацвајлер, где је убијена — инјекцијом отрова.

Слична судбина задесила је и Сесил Лефор: Немци су је ухватили неколико месеци пре завршетка рата и депортовали у логор Равенсбрук. Тело су јој спалили заједно са хиљадама других. У истом логору убијена је Лилијан Ролф а Јоланда Бекман је страдала у Дахауу...

МОРАМ У ФРАНЦУСКУ!

Када је започео рат налазила се у британској амбасади у Паризу, где је радила као секретарица. Одмах је добила позив да се врати у Лондон, што је примила тешка срца, јер се управо верила са младим Парижанином британског порекла Хенријем Корниолејом. Ипак, дужност је била пречa, морала је да се врати у Лондон и настави да ради у министарству авијације. Хенрија није заборавила. Свакодневно је покушавала, мада безуспешно, да са њим успостави везу, све до оног дана када је сазнала да су га, као члана француског покрета отпора, Немци ухватили и депортовали у неки логор.

Да ли је та вест била пресудна за њену даљу будућност? Месец дана касније добровољно се пријавила у „Управу специјалних операција" да би постала обавештајац у Француској!

Тако је, после завршетка свих курсева, крајем септембра 1943. године, авионом пребачена у ову земљу. Падобраном је искочила недалеко од града Шатолуа где су је дочекали припадници покрета отпора. Одмах се повезала са једним вишим британским обавештајним официром који се ту налазио већ неколико месеци. Пошто је одлично говорила француски, добила је одговоран задатак — постала је курир, заправо, прикупљала је податке од разних јединица француских добровољаца о кретању Хитлерове армије, а затим све те извештаје давала свом шефу који их је слао у Лондон.

На једном од путовања срела је свог вереника, Хенрија Корниолеја, који је шест месеци раније успео да побегне из немачког логора и повеже се са француским покретом отпора. Од тада су постали нераздвојни...

Међутим, једног дана њеног шефа су ухватили гестаповци. Није било времена за размишљање и тражење савета од центра у Лондону и од тог тренутка Перл Витерингтон је преузела његову дужност и руководство над читавим сектором. Заједно са Хенријем, кренула је од града до града, од села до села сакупљајући податке од стотине веза француског покрета отпора, вукући непрестано са собом велику радио-станицу да би могла у Лондон да шаље шифроване поруке.

ПОСТАЛА ЈЕ КОМАНДАНТ

У тренутку када су се савезници јуна 1944. године искрцали на обале Француске, Перл и Хенри су се налазили у замку Ден л Поелие, одакле су свакодневно јављали лондонској централи о кретању немачких трупа. Али, четири дана касније, Немци су успели да их открију, заједно са мањом јединицом покрета отпора која је управо пристигла. Дошло је до жестоког окршаја. Перл и њен вереник су ипак успели да се спасу, мада је борба трајала пуних 14 часова...

Од тог тренутка ова храбра жена повукла се у позадину — таква је била директива из Лондона. Ту је ускоро успела да организује 1500 бораца покрета отпора и стане на њихово чело. Према службеним подацима, објављеним после рата, ова јединица је заробила више од 18.000 Немаца, а ликвидирала око хиљаду. Сем тога, уништила је око 60 возова који су из Стразбура превозили немачке војнике, као појачање у Нормандију, да би осујетили савезничко искрцавање...

После рата Перл се само накратко вратила у Велику Британију и то да би узела своја документа. Ускоро се у Паризу венчала са Хенријем: од тог дана презивала се Перл Корниолеј.

Б. Ј.

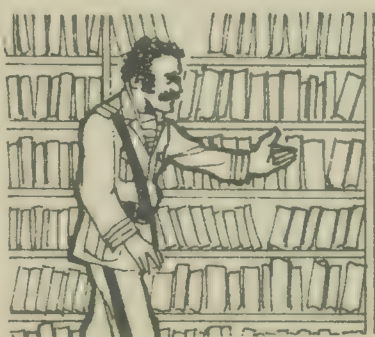
НАДМУДРЕНИ ДОСЕТЉИВАЦ

Изузев Бертјеа, сви маршали Наполеона Бонапарте били су изразито високи (док је сам војсковођа, као што је познато, патио због малог раста). Једног дана Наполеон се мучио да дохвати неку књигу са последњег реда полица, а маршал Мортје, који је са својих 195 см у оно време био прави џин, поносно му рече:

— Допустите, сире, да вам дохватим, већи сам од вас!

На то му Наполеон узврати:

— Хтели сте рећи да сте РАСТОМ већи...

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Мудар човек избегава каткад друштво из бојазни да му не досади.

(Ла Бријер)

ОРТАЦИ: ЗИД

ЖИЛЕ, ОПЕТ ЈЕДЕШ!
САМО МАЛО — НА ДИЈЕТИ САМ!

ДОКТОР МИ ЈЕ РЕКАО ДА МОГУ ДА ЈЕДЕМ САМО ПИЛЕЋЕ МЕСО!

ПОЛАЗИ ОДМАХ! ТРЕБА ДА ПОПРАВИМО ЈЕДАН ЗИД!
Е, ЈЕСИ ГРУБИЈАН!

ПОГЛЕДАЈТЕ, ЗИД САМО ШТО СЕ НИЈЕ СРУШИО!
ПРАВИ СМО МАЈСТОРИ ЗА ТО!
ДА... ДА... ЊЕГОВ ДЕДА ЈЕ БИО ЧУВЕНИ ЗИДАР!

НА ПОС'О, ЖИЛЕ! ЈА ИДЕМ НЕШТО ДА ПРЕЗАЛОГАЈИМ!
УВЕК СЕ ИЗВУЧЕШ!

БИФЕ
ДА ВИДИМ ДОКЛЕ ЈЕ ЖИЛЕ СТИГАО!

ШТА? СВЕЖ ЦЕМЕНТ!
ПАЖЊА! СВЕЖ ЦЕМЕНТ!

НЕКО СЕ ШАЛИ! ОВО ЈЕ ТВРДО К'О КАМЕН!
ДУМ! ДУМ!

МОГУ СЛОБОДНО ДА ПРОБЕМ!

ТРАС!

МИЛЕ, ЗАР НЕ ЗНАШ ДА ЧИТАШ?

ГРР! ДА СПЕРЕМ ОВО СА СЕБЕ ДОК СЕ НИЈЕ СТЕГЛО!
НЕ! МАРСОВАЦ!

МИЛЕ ЈЕ ДОСАД ТРЕБАЛО ДА ЗАВРШИ ЗИД!

ДОЂАВОЛА! ЈЕДНА ЦИГЛА СТРЧИ!

ХЕЈ! ПА, ЖИЛЕ ЈЕ ОВО ДОБРО УРАДИО!

ДУМ!
ТРАС!

ШТО СИ ТАКАВ, МИЛЕ? ЗА СВАКУ СИТНИЦУ СЕ ЉУТИШ!

ЕВО, ЗИД ЈЕ ГОТОВ!
А ГДЕ СУ ВРАТА?

ВРАТА? КАКВА ВРАТА?
ГЛУПАНЕ, СВАКА КУЋА ИМА ВРАТА!

БРЗО ИХ ПОСТАВИ!
У РЕДУ...

ЕВО, НАМЕСТИО САМ ИХ!
ДА ПРОВЕРИМ...

ДУМ

А, ПРОЛАЗ?
КАКАВ ПРОЛАЗ?

РЕКАО СИ САМО ДА ПОСТАВИМО ВРАТА!

БРЗО НАПРАВИ ВРАТА!
У РЕДУ

БАШ ДОБРО, МАЛТЕР СЕ ЈОШ НИЈЕ СТЕГАО
БРУУУУУМ!

ЈЕ Л' СТЕ ЗАВРШИЛИ?

НЕГО ШТА!
СВЕ ЈЕ ТУ! И ВРАТА! ХЕ, ХЕ!

ДА Л' ЈЕ СТАБИЛАН?
НИ ЦИКЛОН ГА НЕ БИ ОДУВАО!

ПФФФФФ!

ТРАС!

НИ ЦИКЛОН ГА НЕ БИ ОДУВАО, А?
НАУЧИЋУ ЈА ТЕБЕ КАКО СЕ ЗИДА!
СВЕ БИ БИЛО У РЕДУ ДА НИСАМ МОРАО ДА ПРАВИМ ОНАЈ ПРОЛАЗ!
31

ДОК ТРЕПНЕШ

У почетку су нестајале само ствари а онда је, шестог дана, наочиглед свих, нестала власница пиљарнице

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Р. А. ЛАФЕРТИ

Желиш ли да нешто око тебе нестане? — упитао је Кларенс Вилеби своју мајку.

— Овај лавабо пун прљавих судова је једино што ми тренутно пада на памет — рекла је она. — Како ћеш то постићи?

— Направио сам страшан апарат. Једноставно: узмеш конзерву од пива, исечеш дно и поклопац и уместо њих ставиш два комада црвеног картона са рупама на средини. Онда гледаш кроз отворе и трепнеш. Гарантовано нестаје све што си погледао.

— О! А шта бива после?

— После? То и јесте невоља: не знам могу ли после те ствари и да вратим. Боље да покушамо с нечим другим... посуђе је скупо.

Као и обично, Мајра Вилеби се дивила маштовитости свога сина. Она је никад није имала.

— Предлажем ти да покушаш са оном досадном мачком Бланше Менер. Недостајаће само њој.

— Тачно — сложио се Кларенс.

Изишао је на улицу, погледао кроз конзерву и трепнуо. Мачка је нестала истог тренутка.

Опијен својим успехом, Кларенс је отрчао до кафанице на углу.

— Нокомис, хоћеш ли да ти покажем како нестају ствари? — упитао је власника.

— Можеш, само мало даље од моје кафане. Ено, покушај са хидрантом.

Збуњени полицајац

То је било једно од највеселијих поподнева. Деца из околних блокова дошла су да се придруже веселој игри, прскању и брчкању. Око њих су се мували полицајци, ватрогасци и родитељи, немоћни да ишта ураде.

Полицајац Комсток је вртео главом.

— Један од Вилебијевих клинаца је крив за ово, сигуран сам. Али, како је то учинио, не знам.

Комсток је био познат по брзом решавању и најтежих случајева. И овога пута је био близу истине.

— Клариса! — загрмео је Комстоков глас.

Најстарија Вилебијева ћерка, осмогодишња Клариса, послушно је пришла.

— Знаш ли шта се десило са хидрантом?

— Имам непријатно предосећање, али ништа више од тога — озбиљно је одговорила Клариса. — Кад сазнам више, обавестићу вас.

— Клементина, Харолде, Корина, Цими, Сириле... — Полицајац је наставио да прозива Вилебијеву децу, већ промуклим гласом.

Последњи је дошао на ред шестогодишњи Кларенс.

— Не, господине. Појма немам шта се десило — рекао је, гледајући полицајца својим крупним бледоплавим очима.

Радници су искључили воду у неколико околних блокова и затворили рупу која је зјапила после нестанка хидранта.

Комсток је шеткао около, очајан. Новине ће у својим извештајима сигурно поменути и његово збуњено понашање. Грозничаво је размишљао, кад му је, сва усплахирена, пришла Бланша Менер и стала да му прича о својој мачки. Али, одмах ју је ућуткао:

— Не гњавите ме, госпођо Менер. Не знам где да тражите мачку. Реците ви мени где да тражим хидрант.

— Имам идеју — јавила се Клариса. — Осећам да ћете, кад пронађете мачку, пронаћи и хидрант.

Снимак године

То је био само почетак хаоса који је трајао седам дана у овом до тада мирном месту. Дрвеће је нестајало из паркова као да га никад није било. Воли Волдорф се довезао с посла кући, изишао из кола, залупио врата и — кола више није било. Док се Џорџ Малендорф приближавао својој кући, у сусрет му је потрчао пас Пет. На неколико корака од Џорџа направио је залет за весели скок — и нестао. У ваздуху је још неколико тренутака звонио његов весели лавеж.

Али, најгоре је било са хидрантима. Намештен је нов уместо несталог, али већ после осам минута ни њега више није било и потоп се вратио на улице. Сутрадан, рано ујутру, намештен је трећи, и нестао за само три минута. Намештању четвртог присуствовали су директор водовода, шеф полиције, полицајац Комсток и гомила радозналог света.

— Сад ће нестати — нагађао је директор водовода.

— Можда овај неће — рекао је шеф полиције.

— Ја мислим... — Почео је Комсток, али није завршио реченицу. Хидрант је нестао. И сви су поново били мокри.

— Имам снимак године! — урлао је један фото-репортер, али камера му је одједном нестала из руку као да је испарила.

Корист од ових необјашњивих догађаја имала је једино кафаница на углу. Нокомис је, вичући из свег гласа, позивао мокре људе да уђу и окрепе се „ватром из хидранта“, како је називао свој нови специјалитет.

Смисао за бизнис имала је и мала Клариса Вилеби.

— Знам како ћемо се обогатити — рекла је оцу. — Сви причају да ће продати своје куће и отићи из овог проклетог места. Хајде да их ми купимо. После ћеш их добро продати и тако ћемо згрнути паре.

— Не бих за њих дао ни долар — рекао је господин Вилеби. — Три су већ нестале. Ко каже да неће и остале?

— А ти купи плацеве, па ћеш бити спреман кад се куће појаве.

— Кад се појаве? Можда ти нешто знаш о свему овоме? — сумњичаво ју је погледао отац.

— Имам предосећање које се већ граничи са сигурношћу — одвратила је она. — То је све што за сада могу да кажем.

Сат и чекић

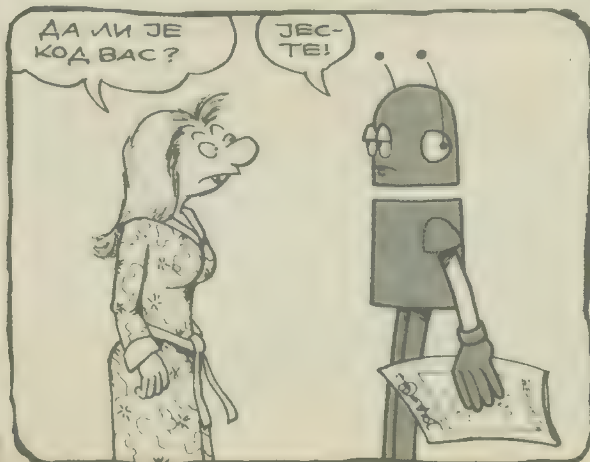
Док су нестајале само ствари, у градићу је још било прилично мирно. Али, шестог дана је нестала пиљарица, госпођа Бакл, и то наочиглед десетак купаца. Тада је завладала масовна хистерија.

Седмог дана, неколико намргођених инспектора с градоначелником на челу појавило се пред кућом Вилебијевих. Најопасније је изгледао градоначелник.

— Прича се да ови догађаји имају везе с вашом породицом — рекао је. — Знате ли нешто о томе?

— Ја сам крива за известан број догађаја — јавила се Клариса — али не бих их назвала страшним.. пре тајанственим. Ако вас интере-

сује суштина проблема, постављајте ми питања.

— Јеси ли ти учинила да оне ствари нестају?

— То није питање — рекла је Клариса.

— Знаш ли где су сада?

— Ни то није питање.

— Можеш ли учинити да се врате?

— Наравно. То свако може. Зар ви не можете?

— Не могу. — Градоначелник је већ губио стрпљење. — Ако ти можеш, молим те да то одмах учиниш.

— Потребно је нешто мало опреме — рекла је Клариса. — Дајте, ми један златан сат и чекић. Затим ми из продавнице донесите ове хемикалије... имате све написано на хартији. Потребно је још метар црног сомота и пола килограма гумених бомбона.

— Хоћемо ли? — питали су инспектори.

— Шта можемо друго — рекао је градоначелник. — То нам је једина нада. Донесите јој све што тражи. Све је донето за тили час.

— Прави се важна — гунђао је мали Кларенс. — Ја сам учинио сва она чуда; откуд сад она може да зна како да их врати?

— Знала сам! — вриснула је Клариса, ван себе од гнева. — Знала сам да је он то учинио. Прочитао је у мом дневнику како да направи апарат за нестајање. Да сам му мајка, пребила бих га што чита дневник старије сестре. Ето шта се дешава кад такав проналазак дође у неодговорне руке!

Врло једноставно

Кад се мало смирила, Клариса је спустила на под градоначелников златни сат и узела чекић.

— Морам да сачекам неколико секунди — рекла је. — Са овим се не сме журити. Још само мало...

Велика казаљка се померила за један минут. Истог тренутка Клариса је замахнула чекићем и треснула по часовнику.

— То је све — рекла је. — Ваше бриге су завршене. Погледајте! Ено мачке Бланше Менер тамо где је била пре седам дана.

Мачка је лењо прелазила преко улице.

— Хајдемо сада да видимо како ће се појавити хидрант.

Чекали су само неколико минута. Хидрант се заиста појавио.

— Сад проричем да ће се, једна за другом, појавити и све остале ствари, тачно седам дана после нестанка — рекла је Клариса.

— Како си знала да ће се вратити после седам дана? — питао је градоначелник.

— Врло једноставно. Кларенс је направио апарат за нестајање на седам дана. Међутим, ја знам како да ствари нестану на девет, четрнаест, двадесет, двадесет седам дана, па чак и на једанаест година.

— Заиста све то знаш?

— Да, али се сва најежим кад видим како тиме баратају неодговорне особе.

— У праву си — климао је главом градоначелник. — Али, реци ми зашто си тражила ове хемикалије.

— За моју малу лабораторију.

— А црни сомот?

— Да шијем луткама хаљине.

— А пола килограма гумених бомбона?

— И ви сте ми градоначелник! Шта мислите, шта ће ми гумене бомбоне?

— Добро, одговори ми на последње питање. Ствари би се саме вратиле тачно после седам дана. Зашто је било потребно да смрскаш мој златни сат?

— О — узвикнула је Клариса — то је било због публике. Она воли драматичне ефекте.

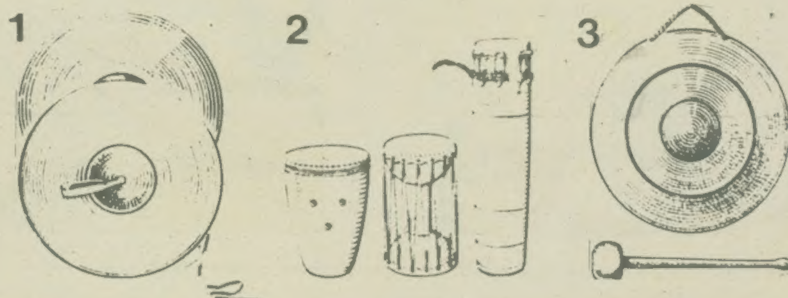

укрштене речи

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (неодређеног звука)

1. Ударачки инструмент; састоји се из два округла метална комада (таса) који се ударају један о други, зове се и чинели. **2.** Велики добош, састоји се од округлог рама преко којег је разапет пергамент, звук се добија ударањем палица по пергаменту. **3.** Метални тас или тањир, употребљава се и као сигнални инструмент, зове се и там-там.

АУТОР ВЕ-МАК	1	УЧЕЊЕ О ЧОВЕКУ	ОСОБА КОЈА СТРАДА	ПРИТОКА КОЛУБАРЕ	ЛЕЧИЛИШТЕ У ПИРИНЕЈИМА	„ТЕНИС КЛУБ"	ДАН У НЕДЕЉИ	РИБАРИ	ВРСТА ПЕРШУНА
СВЕ ДИРКЕ НА КЛАВИРУ									
ЈУЖНА ПОЛАРНА ОБЛАСТ									
КОСО						РЕКА У СИБИРУ / ЗНАК ЂАКОВИЦЕ			2
ВОЉАН, РАСПОЛОЖЕН					УТРОБА / ГРАНИЧНА РЕКА ИЗМЕЂУ КОРЕЈЕ И КИНЕ				
H_2O					ГРАД У МЕКСИКУ				
						СУДБИНА / ПРЕЖИВАР СРОДАН ЖИРАФИ			
МЕСТО И РЕКА У СЛОВЕНИЈИ	НА ЛАК НАЧИН / СПРАВА						„ВОЛТ-АМПЕР"		
АЖДАЈА, НЕМАН				ВРСТА ПЕРШУНА / РОБА (ТУР.)			С. Њ. / ЈЕДАН РОДИТЕЉ		
ПОКИДАТИ									3
ЗНАК СРЕБРА			ВРСТА ЈЕЛА, ЧОРБА					ГРАМ / НАШЕ НАЈВЕЋЕ ОСТРВО	
ЗНАК РИЈЕКЕ / СКОРУП			НИЈЕ ДУБОКО / МИЛИМЕТАР						
						РЕКА У ФРАНЦУСКОЈ			
ЛОПТАСТИ КОМАД ВАТЕ							КИЛОГРАМ		

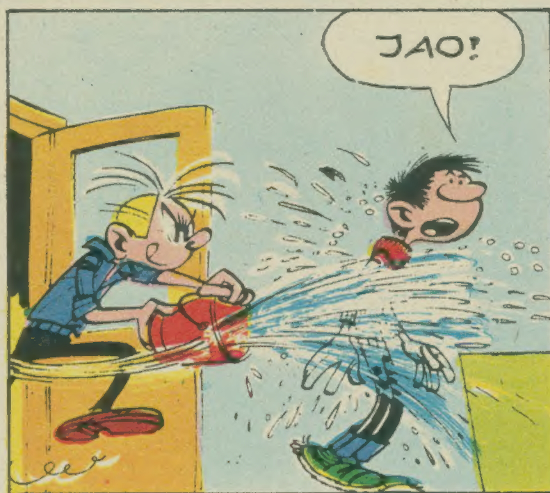
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

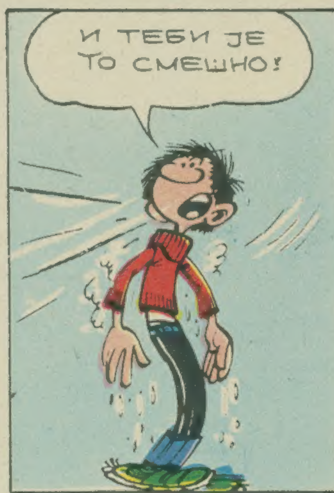
ВОДОРАВНО: Ц, Рио Гранде, ОРСОН ВЕЛС, метла, мек, Анам, жито, „Нана" Арон, П, Анина, т, Орк, зрно, Ла, гле, СМ, ах, Ренато, Никитовић, стег, ар, Н, килограми, Истра, мак.

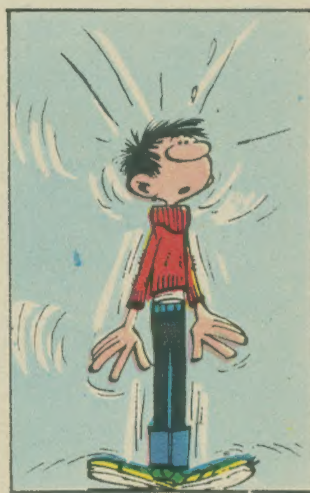

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Криинка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523, Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132.00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Претплата се врши на жиро-рачун 60801-603-16915 уз обавезнуназнаку НИП „ПОЛИТИКА", ООУР „Политикин забавник". Годишња претплата у страној валути: Долар 29, ДМ 68, Ффр 143, СФрс 73, Шкр 125. Уплате из иностранства примају се на девизни рачун НИП „Политика" код Инвест банке — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054 са обавезном назнаком за „Политикин забавник". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

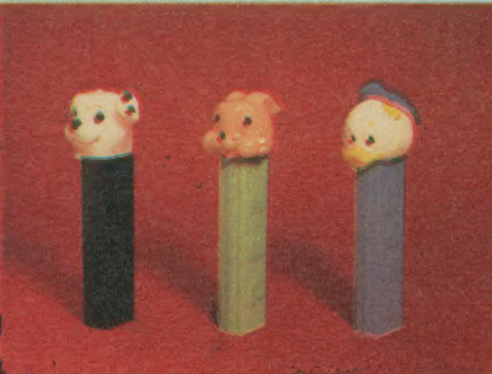

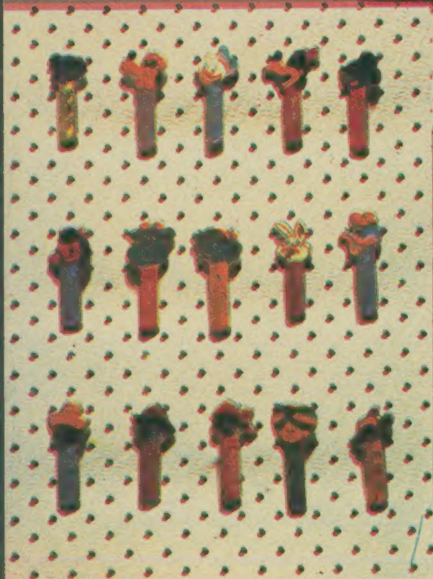

Децо!

PEZ бомбони, нове PEZ фигурице, нове шаљиве приче Дизнијевих јунака и PEZ значке, чекају на вас у вашим трговинама.

Играјте се - сладите се

За чланове клуба „PEZ пријатељи" већ припремамо нове погодности за куповину предмета са ознаком PEZ

1908–1978

Kolinska

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

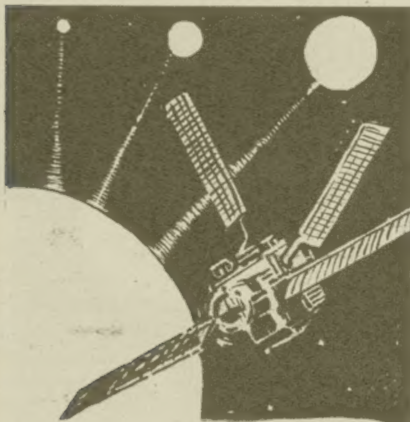
Драги Забавничe,

СВЕТЛОСНА ГОДИНА

Колико износи свјетлосна година?

Роберт Колић,
Фунтана бб,
52366 Врсар
Катарина Грујић,
21131 Петроварадин

Пут који светлост, чија је брзина простирања око 300 000 километара у секунди (тачније 299776 km/sec), превали за годину дана — представља једну светлосну годину. Ако се тај пут прерачуна у километре износи око 9,5 билиона километара.

МАСТИЛО

Желеле бисмо да знамо од чега се добија мастило?

Десанка и Славица,
Титово Ужице

Мастило представља смешу воденог раствора танина и соли гвожђа. Међутим, данас се прави од разних синтетички обојених материја или су оне органског порекла, са додатком гвожђевог сулфата. А да би се брзо осушило, меша се са алкохолом, док густина зависи од процента глицерина који се, такође, додаје у мастило.

ДА ЛИ ЈЕ МАЧКА ОТРОВНА?

Да ли је истина да у крзну мачке постоје две длаке које су отровне, и да човек може да умре ако их прогута?

Драган Ненадовић,
Станимира Јосиповића бр. 6,
Шабац

Није истина. На крзну мачке, као и код других животиња, живе разни микроорганизми, који јој нимало не сметају. Али, мачка када се лиже, преноси на своје крзно и јаја неких паразита који се налазе у њеном организму, као ехинококус, на пример, па ако одмах не опереш руке када је помилујеш нећеш добити никакву болест. Ипак, да не би стрепео, мачку, као и било коју другу домаћу животињу коју имаш, однеси у прву ветеринарску станицу на вакцинисање.

МАСНА КОСА

Имам веома масну косу, па морам да је перем свака два дана. Шта да радим?

Злата
из Скопља

Пери косу само шампоном за масну косу. Али, немој много да трљаш теме већ само прстима овлаш прелази преко њега. На крају исперини косу хладном водом и хладним чајем од липе. Обрати пажњу и на исхрану, не једи масну храну, слаткише, љуто и претерано слано, већ што више воћа и меса и обареног поврћа. И јави нам какав је резултат.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За металне значке дајемо стране и домаће марке (15-20 комада за једну значку), страни и домаћи стари новац, салвете и разгледнице. **Снежана и Ратко Јовичић, Ријека, Кострена I/55.**

Ко ми пошаље Забавник број 1360 поклонићу му две значке. **Ренато Галић, 41430 Сомбор, А. Г. Матоша 10.**

Недавно сам остао без збирке од неколико хиљада марака, па зато молим оне читаоце који поседују дупликате да ми помогну да обновим збирку. **Ратко Кнежевић, 77260 Дрвар, Марка Орешковића 22.**

WALT DISNEY
МИКИ

ОВА ИЗЛОЖБА ПОСВЕЋЕНА ЈЕ СТАРИМ ВРЕМЕНИМА, МИЋО!
МУЗЕЈ

МИСЛИШ... КАД САМ ЈА БИО БЕБА?

НЕ... ЈОШ МНОГО РАНИЈЕ!

ОВО ПРЕДСТАВЉА ПОЧЕТАК ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈЕ!
МУЗЕЈ
Distributed by King Features Syndicate.

БРОД ИЗ ВРЕМЕНА ВИКИНГА!
ДРАКАР

СРЕДЊОВЕКОВНИ ВИТЕЗ!

Copyright © 1978 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ОВО ЈЕ ВРЕМЕ ОСВАЈАЊА ДИВЉЕГ ЗАПАДА!

ТАКАВ ЈЕ ЖИВОТ БИО У КАМЕНО ДОБА!
ПРАИСТОРИЈСКИ ЧОВЕК
2-19

КАД БИ МОГ'О ДА БИРАШ, МИЋО...

...У КОМ БИ ВЕКУ ИЛИ ДОБУ ВОЛЕО ДА ЖИВИШ?
ДА БУДЕМ ИСКРЕН...

ПОСЛАСТИЧАР
...У ДОБУ СЛАДОЛЕДА!